

**SAMAT TAVAT, ERILAISET
TARINAT – SUOMALAISTEN
PELAAJIEN URHEILUPOLUT
JALKAPALLON
A-MAAJOUKKUEESEEN**

***TIETOTARVESELVITYS
SYKSY 2023***

JYU REPORTS 50

**M. SZEROVAY, A. HÖLTTÄ, M. PAANANEN, H. LOUSTE,
S. KOSKI, J. RANTALA & J. NIKU**

JYU REPORTS 50

Mihaly Szerovay, Alexander Hölttä, Markus Paananen, Henri Louste, Samu Koski, Juho Rantala, Jenni Niku

SAMAT TAVAT, ERILAISET TARINAT – SUOMALAISTEN PELAAJIEN URHEILUPOLUT JALKAPALLON A- MAAJOUKKUEESEEN

SIMILAR PRACTICES, DIFFERENT STORIES – FINNISH PLAYERS' SPORTING PATHS TO THE SENIOR NATIONAL FOOTBALL TEAM

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Helsinki / Jyväskylä 2024

Copyright © 2024 Kirjoittajat, Suomen Palloliitto ja Jyväskylän yliopisto

Pysyvä linkki tähän julkaisuun: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-86-0415-0>

ISBN 978-952-86-0415-0 (PDF)

URN:ISBN:978-952-86-0415-0

DOI: <https://doi.org/10.17011/jyureports/2024/50>

ISSN 2737-0046

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International license (CC BY 4.0).

YHTEENVETO

Suomalaisen jalkapallon ja futsalin vuosien 2025–2028 strategian keskeisiä tavoitteita ovat *pelaajien murtautuminen kansainväliselle huipulle* sekä *maajoukkueiden menestyminen arvokisoissa*. Strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan syvällisempää ymmärrystä siitä, **millaista polkua suomalaiset A-maajoukkueetason saavuttaneet jalkapalloilijat ovat uransa aikana kulkeneet**.

Tässä selvitystyössä tarkastellaan Suomen jalkapallon A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuja ennen maajoukkuedebyyttiä seuraavien tutkimuskysymysten avulla: 1) Millaisia jalkapallon A-maajoukkuepelaajien **urheilupolkuprofileja** voidaan tunnistaa? 2) Millaisia ovat olleet nykyisten jalkapallon A-maajoukkuepelaajien **kokemukset heidän urheilupuolustaan?**

Mies- ja naispelaajien määrälliset aineistot muodostuvat 1990 ja sen jälkeen syntyneistä pelaajista. Aineistoista tunnistettiin tilastollisen analyysin avulla kolme urheilupolkur ryhmää. Miesten osalta nämä ovat 1) **Nuorempana ulkomaille siirtyneet** (n=16), 2) **Maltillista urheilupolkua rakentaneet** (n=19), ja 3) **Nuorempana kotimaan pääsarjaan murtautuneet** (n=12). Naisten osalta kolme ryhmää ovat 1) **Aikaisemmin Helmareissa debytoineet** (n=8), 2) **Tyypillistä polkua Helmareihin kulkeneet** (n=26), ja 3) **Paljon nuorena pelanneet** (n=3). Erot A-maajoukkuepelaajien urapolkujen välille sekä miehissä että naisissa ovat muodostuneet pääosin erikoistumisvaiheessa.

Lisäksi pelaajien kokemuksia heidän urheilupuolustaan jäsenettiin kuuden naisten ja kuuden miesten nykyisten A-maajoukkuepelaajan haastattelujen pohjalta neljän yhdistävän teeman alle. Teemat muodostavat ajallisen jatkumon lapsuudesta aikuisuuteen: 1) **kannustava perhe ja isot liikuntamäärät** lapsuudessa ja nuoruudessa; 2) **omatoiminen harjoittelu** nuoruudessa; 3) **ohjattujen harjoittelumäärien nousu** nuoruus- ja erikoistumisvaiheessa; ja 4) **ammattilaiseksi siirtymisen kokemuksia ja vastoinkäymisten voittaminen**. Lisäksi **välittävä ja vaativa valmentaja** on esiintynyt läpileikkaavana piirteenä.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuja **yhdistävät samankaltaiset toimintatavat ja toimintaympäristöt** sekä luonnehtivat **erilaiset tarinat ja polut**. Miten huipulle pääsemistä edellyttäviä toimintatapoja sekä erilaisia taustoja ja polkuja voidaan huomioida entistä paremmin nyt ja tulevaisuudessa? Analyysiin pohjautuen työryhmä suosittelee seuraavia painopistealueita ja toimenpiteitä:

- 1) Lapsuusvaiheen **kokonaisliikuntamäärän nostaminen** seurojen ja perheiden kouluttamisen avulla.
- 2) **Pelaajien sitoutumista ensiseurassaan** edistävän tuen tarjoaminen seuroille.
- 3) Nuoruusvaiheessa **omatoimisen harjoittelun** ja elämän tasapainon mahdollistaminen pelaajan arjen toimivien rakenteiden kautta.
- 4) **Kansainvälisen vaatimustason huomioiminen pelaajakehityksessä** urheilutoiminnon tiedolla johtamisen prosessien avulla.
- 5) **Futsalin pelaamisen** merkityksen korostaminen pelaajakehityksen ja pelaajamäärien kasvattamisen näkökulmasta.
- 6) Pelaajien **kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin** ja elämän tasapainon tukeminen.

SUMMARY

Players to international elite level and National teams' success in final tournaments are key objectives in the 2025–2028 strategy for Finnish football and futsal. To achieve these goals, it is necessary to **gain a deeper understanding of the sport paths that Finnish football players, who have reached the senior national team level, have followed since their childhood.**

This study examines the sports paths of Finland's senior national team football players before their national team debut through the following research questions: 1) What types of **sports path profiles** can be identified among national team football players? 2) What have been the **experiences** of current senior national team football players **regarding their sports paths**?

From quantitative data of male and female players, consisting of players born in 1990 or later, three sports path groups were identified through statistical analysis. For men, these are 1) **Those who moved abroad at a younger age** (n=16), 2) **Those who built a moderate sports path** (n=19), and 3) **Those who broke into the domestic top tier at a younger age** (n=12). For women, the three groups are 1) **Those who debuted in the Helmarit earlier** (n=8), 2) **Those who followed a typical path to Helmarit** (n=26), and 3) **Those who played a lot at a young age** (n=3). The differences in the career paths of senior national team players, both men and women, have mainly formed during the specialisation phase (age 16–20).

Additionally, the experiences of players regarding their sports paths were positioned under four unifying themes based on narrative interviews with six current male and six current female senior national team players. The themes form a chronological continuum from childhood to adulthood: (1) **a supportive family and high amounts of physical activity** in childhood and adolescence; (2) **self-directed training** in adolescence; (3) **an increase in organised training** during adolescence and the specialization phase; and (4) **experiences of transitioning to professionalism and overcoming adversities**. Additionally, a **caring as well as demanding coach** has been a recurring feature.

In summary, the sports paths of senior national team players are characterised by **similar practices and environments**, as well as **distinct stories and paths**. How can the practices required to reach the top, as well as different backgrounds and paths, be better considered now and in the future? Based on the analysis, the working group producing the study recommends the following focus areas and action points:

- 1) Increasing the **total amount of physical activity** in childhood through the education of clubs and families.
- 2) Providing support to clubs to enhance **players' commitment to their first club**.
- 3) Enabling **self-directed training** and life balance during adolescence through effective daily structures for players.
- 4) Pursuing **international standards in player development** through knowledge management processes of the technical department.
- 5) Emphasising the **importance of futsal** in player development and increasing player numbers.
- 6) Supporting the **overall well-being** and life balance of players.

SISÄLLYSLUETTELO

YHTEENVETO	4
SUMMARY	5
SISÄLLYSLUETTELO.....	6
TAUSTA JA MERKITYS	7
Miten maajoukkuepelaajien polkuja on tarkasteltu Suomessa ja maailmalla?	7
SELVITYKSEN TAVOITTEET JA AINEISTOT	9
Urheilupolkujen ymmärtäminen vaatii monimenetelmällisen lähestymistavan	9
A-MAAJOUKKUEPELAAJIEN URHEILUPOLKUJEN PROFIILIT	11
Huuhkajien urheilupolut.....	11
Helmareiden urheilupolut	13
A-maajoukkueen pelaajat syntyvät tasaisesti vuoden aikana - Asiantuntijoiden suosittelemat poiminnat aineistosta	14
A-MAAJOUKKUEPELAAJIEN KOKEMUKSET URHEILUPOLUSTAAN.....	16
(1) ”Vanhemmat vei meitä lapsena kaikkiin liikuntajuttuihin, jos haluttiin ja perheenä liikuttiin paljon ulkona, ihan perusliikuntaa.”	16
(2) ”Sanoisin, että se omatoiminen treenaaminen, mitä mä oon tehnyt, on tuonut mut tähän pisteeseen...”	17
(3) ”...sellaisia valmentajia, jotka on osannut luoda mulle sitä fiilistä, että mä oon tärkeä ja mä osaan...mutta että samalla myös vaatinut...”	17
(4) ”Ulkomailla on välillä vaikeaa ja kilpailu on paljon kovempaa...toki Skandinavia on helpompaa, työilmapiiri on hyvä ja palkka tulee tilille ajoissa...”	18
Nais- ja miespelaajien kokemusten eroista	19
POHDINTA JA JATKOTOIMENPITEET.....	20
NÄIN TUTKITTIIN.....	24
Määrällinen aineisto: Millä muuttujilla voidaan kuvata pelaajien urheilupolkuja?	24
Haastatteluaineisto: Miten pelaajat ovat kokeneet urheilupolkunsa?	25
Monimenetelmällisen asetelman perustelu urheilupolkujen tutkimiseen	26
LÄHTEET.....	27
LIITTEET.....	29
Liite 1. Määrällisen urheilupolkuaineiston muuttujat	29
Liite 2. Urheilupolkuaineiston valittujen muuttujien jakaumat pylväskaaviolla	32

TAUSTA JA MERKITYS

Suomalaisen jalkapallon ja futsalin vuosien 2025–2028 strategian keskeisiä tavoitteita on *pelaajien murtautuminen kansainväliselle huipulle* sekä *maajoukkueiden menestyminen arvokisoissa*. Huippupelaajat luovat merkityksiä ja kasvattavat yleisön kiinnostusta jalkapalloon. Esikuvina ja innostajina he saattavat edistää pelaajamäärien kasvua ja parantavat seurojen taloudellisia mahdollisuuksia. Strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen muodostaa syvällisempi ymmärrys siitä, **millaista polkua suomalaiset A-maajoukkueetason saavuttaneet jalkapalloilijat ovat uransa aikana kulkeneet**. Voidaanko A-maajoukkueetason pelaajien uran eri vaiheista löytää yhdistäviä tekijöitä ja tyypillisiä polkuja? Vai onko jokainen polku ainutlaatuinen? Miten ovat harjoitelleet ja pelanneet he, jotka ovat nyt huipulla?

Suomalaisten naisten ja miesten jalkapallon A-maajoukkuepelaajien uria ei ole toistaiseksi tarkasteltu kokonaisvaltaisesti. Tässä selvityksessä hyödynnetään sekä määrällisiä muuttujia – jotka kuvaavat esimerkiksi pelaajien aloitusseuran paikkakuntaa, vuosittain pelattujen otteluiden määrää ja siirtymisikää ulkomaille – että laadullista haastatteluaineistoa. Haastattelujen avulla päästään kiinni pelaajien kokemuksiin vaikkapa lapsuuden ja nuoruuden harjoitusympäristön, omatoimisen harjoittelun ja uran käännekohtien osalta.

Tämä selvitys tarjoaa lisäarvoa sekä Palloliiton urheilutoiminnon ja seurapalveluiden asiantuntijoiden päätöksenteon tueksi että laajasti seuratoimijoille aina toiminnanjohtajista valmentajiin. Se voi hyödyttää esimerkiksi valmennuslinjan ikävaihekohtaisia suosituksia ja pelaajatarkkailuprosesseja (Talent ID)¹ sekä seurakehittäjien ja aluevalmentajien työtä tarjoamalla taustatietoa seuravierailuihin. Välillisesti uusi tieto voi tukea pelaajien mahdollisuuksia löytää tiensä huipputasolla pelaamiseen sekä lisätä ymmärrystä huippujalkapallon vaatimuksista ja realiteeteista huoltajien keskuudessa. Lisäksi tällä hetkellä ns. optimaalisesta pelaajapolusta käydään paljon keskustelua Suomessa eri foorumeilla, ja tämä selvitys tuo niihin keskusteluihin tutkittua tietoa.

Miten maajoukkuepelaajien polkuja on tarkasteltu Suomessa ja maailmalla?

Keskeinen käsite, johon selvitys tukeutuu, on **urheilupolku**. Sillä viitataan urheiluun liittyvään kehityspolkuun, joka kattaa laajemman merkityksen kuin pelkän huippu-urheilijan uran. Urheilupolku käsittää jatkumon erilaisia toimintoja, tiloja ja tapahtumia, jotka kytkeytyvät urheiluun elämän eri vaiheissa. Näin ollen urheilupolku kuvaa yksilön matkaa urheilussa osana laajempaa sosiaalista ja elämäntilallista kokonaisuutta (Aarresola, 2016).

¹ Talent Development Scheme (TDS) on FIFA:n luoma kehitysohjelma potentiaalisten pelaajien tunnistamiseksi ja kehittämiseksi. Suomessa TDS-ohjelma tarkoittaa 13–14-vuotiaille tytöille ja pojille kohdistettua pelaajakehityskokonaisuutta. Ohjelman tavoitteena on parantaa niin potentiaalinen tunnistamista (Talent ID), pelaajakehitystä, valmentajien osaamisen kehittymistä kansainvälisessä vaatimustasossa kuin myös pelaajatarkkailua.

Palloliitossa jalkapalloilijoiden pelaajapolkuja on tarkasteltu laajemmin vuonna 2017 valmistuneessa sisäisessä selvityksessä. Tarkastelun kohteena oli 179 poikamaajoukkuepelaajaa, jotka olivat pelanneet eri ikäkausimaajoukkueissa vuoden 2016 aikana. Selvityksessä havaittiin, että pelaajat olivat edustaneet laajasti erikokoisia seuroja 6–12-vuotiaina niin suurilta kuin pieniltäkin paikkakunnilta. Selvityksessä tarkasteltiin myös seurasiirtojen määrää. 15–16-vuotiaana tarkasteltujen pelaajien keskittyminen suuriin seuroihin oli seurasiirtojen johdosta jo hyvin vahvaa (Lehto, 2017).

Suomen A-maajoukkueeseen yltäneiden pelaajien polkuja on tarkasteltu aiemmin muutamissa opinnäytetöissä. 2000- ja 2010-luvuilla Suomea edustaneilta miespelaajilta on kyselylomakkeen kautta selvitetty muun muassa harjoittelutaustaa ja motivaatiotekijöitä (Puustinen & Viksten 2016; Holopainen & Meriläinen 2019). Osana tätä selvitystä valmistui aluevalmentaja Samu Kosken YAMK-opinnäytetyö, jossa keskityttiin tarkastelemaan vuosina 1998–2001-syntyneitä A-maajoukkueeseen yltäneitä miespelaajia (Koski 2024). Naisten A-maajoukkuepelaajia ja päävalmentajaa on haastateltu huipulle pääsyn avaintekijöiden tunnistamiseksi AMK-opinnäytetyössä (Makkonen, 2023). Lisäksi futsalin osalta on tutkittu jalkapallon- ja muun lajitaustan sekä maantieteellisen sijainnin yhteyttä miespelaajien futsalmenestykseen (Eteläpää ja Madetoja, 2023).

Opinnäytetöissä on havaittu, että Suomen A-maajoukkueeseen 2000-luvun aikana yltäneitä pelaajia on yhdistänyt runsas jalkapallon parissa vietetty aika lapsuudessa ja nuoruudessa. Päälajin valinta ja määrätietoinen jalkapalloharjoittelu on alkanut yleensä noin 12 vuoden iässä. Tutkielmissa on korostunut myös pelaajien vahva sisäinen motivaatio (Puustinen & Viksten, 2016; Holopainen & Meriläinen, 2019), jonka ohella lähipiirin kannustuksen ja tuen on todettu olleen merkittäviä tekijöitä huippu-urheilijaksi kasvamisessa (Makkonen, 2023; Koski, 2024). Miesten futsalmaajoukkueeseen päässeillä pelaajilla havaittiin tavoitteellisen futsalharjoittelun alkaneen keskimäärin 20-vuotiaana. Näillä pelaajilla oli usein ollut jalkapallokokemusta korkeammalta tasolta verrattuna niihin pelaajiin, joiden korkein menestystaso oli pelaaminen Futsal-Liigassa tai Futsal-Ykkösessä (Eteläpää & Madetoja, 2023).

Maajoukkuepelaajien uria on tutkittu myös kansainvälisesti eri maissa. Saksassa ja Portugalissa tehdyissä poikien nuorisomaajoukkuepelaajia tarkastelleissa tutkimuksissa on selvinnyt, että vanhimpien ikäkausimaajoukkueiden edustaminen ennustaa vahvasti menestystä myöhemmällä ammattilaisuralla sekä lisää todennäköisyyttä nousta A-maajoukkueeseen (Schroepf & Lames, 2018; Portugal Football Observatory, 2022). Ruotsissa huipputasoisen naisjalkapalloilijoiden urakehitystä tarkastelleessa tutkimuksessa puolestaan havaittiin, että siirtyminen junioritasolta aikuisten tasolle oli fyysisesti haastavaa, sillä pelaajat eivät olleet valmistautuneita vaadittuun rasiin. Haastatteluissa ilmeni myös vaikeudet opiskelun ja jalkapallon yhdistämisessä. Lisäksi tutkimuksessa korostuivat useat uran käännekohtat, kuten loukkaantumiset ja seurasiirrot, jotka vaikuttivat pelaajien urakehitykseen (Andersson & Barker-Rucht, 2018). Hollannissa tehdyssä tutkimuksessa tarkasteltiin syntymäpaikkakunnan vaikutuksia huippupelaajien kehittymiseen huomioimalla kunnan asukastiheys, jalkapalloa harrastavien nuorten osuus, valmennusresurssit, mediaanitulot ja kulttuurinen diversiteetti. Tulokset osoittivat, että asukastiheydellä ei ole itsenäistä vaikutusta huippupelaajien määrään tietyllä alueella, mutta kunnissa, joissa on korkea ei-

länsimaalaistaustaisten osuus ja korkeammat mediaanitulot, on myös korkeampi ”lahjakkuustuotto” (Van Nieuwstadt ym., 2020).

Parempia pelaajia -kirjassa (Meri ym., 2021) tarkasteltiin pelaajauran eri vaiheita suomalaisen jalkapallon toimintaympäristössä suomalaisten ja kansainvälisten asiantuntijoiden näkökulmasta sekä konkreettisten pelaajatarinoiden kautta. Kirjassa on käsitelty avainasioita, haasteita ja ratkaisuja, joita pelaajat kohtaavat matkallaan huipputasolle. Syksyllä 2024 on lisäksi valmistumassa selvitysraportti suomalaisten ulkomailla pelaavien akatemiapelaajien urakokemuksista ja henkisestä jaksamisesta Jari Wallasvaaran (Santiago Consulting) ja Jalkapallon Pelaajayhdistyksen yhteistyönä. Tämä selvitys huomioi jo em. raportin havaintoja.

SELVITYKSEN TAVOITTEET JA AINEISTOT

Tässä selvitystyössä tarkastellaan Suomen jalkapallon A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuja ennen maajoukkuedebyyttiä seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- 1) Millaisia jalkapallon A-maajoukkuepelaajien **urheilupolkuprofileja** voidaan tunnistaa?
- 2) Millaisia ovat olleet nykyisten jalkapallon A-maajoukkuepelaajien **kokemukset urheilupolustaan**?

Urheilupolkujen ymmärtäminen vaatii monimenetelmällisen lähestymistavan

Voidaksemme vastata tutkimuskysymyksiin, **hyödynnettiin kolmea aineistoa** naisten ja miesten jalkapallon A-maajoukkuepelaajien urheilupuolista. Ensiksi Palloliiton *kilpailujärjestelmä TASO:a²* ja *rekisteröintijärjestelmä Pelipaikkaa³* hyödyntäen muodostettiin **määrällistä urheilupolkuaineistoa** vuonna 1990 tai sen jälkeen syntyneistä pelaajista, jotka ovat pelanneet vähintään yhden ottelun A-maajoukkueessa. Selvityksessä hyödynnettiin dataa yhteensä 80 miespelaajasta ja 57 naispelaajasta. Aineisto koostuu miespelaajien kohdalla 22 ja naispelaajien osalta 23 muuttujasta mukaan lukien *aloitusikä seurassa, aloituspaikkakunnan tyyppi, ottelumäärät eri ikävaiheissa, ylin sarjataso 16-vuotiaana, A-maajoukkuedebyytin ikä* jne. Naispelaajien aineistossa oli yksi muuttuja enemmän, koska tarkasteltiin *tyttö poikien joukkueessa* –muuttujaa myös. Taulukossa 1 esitellään kolme selvityksessä käytettyä muuttujaa esimerkkimäisesti. Kaikkien muuttujien kuvaus löytyy selvityksen lopun [liitteistä](#).

² TASO on Palloliiton kilpailujärjestelmä, johon kirjataan joukkueen kokoonpanot ja pöytäkirjat sekä erotuomariasettelut ja palkkiot.

³ Pelipaikka on Palloliiton henkilörekisteri, jonka kautta käsitellään kaikki henkilörekisteröinnit, kuten pelaaja- tai erotuomarierekisteröinnit.

Taulukko 1. Määrällisen urheilupolkuaineiston valitut muuttajat

Muuttuja	Muuttujan kuvaus	Hajonta
Aloituspaikkakunnan tyyppi	Aloitusseuran sijainnin perusteella määritetyn aloituspaikkakunnan tyyppi asukasluvun perusteella viidestä eri vaihtoehdosta. Maaseutu (0–4999); Maaseututaajama (5000–9999); Pieni kaupunki (10000–49999); Keskisuuri kaupunki (50000–99999); Suuri kaupunki (yli 100000 asukasta). Paikkakunnan valinnassa on käytetty Palloliiton tulospalvelun paikkakuntajakoa. Paikkakunnan asukasluku on otettu vuodelta 2004, joka on kaikkien aineistoon kuuluvien pelaajien aloittamisvuosien keskiarvo (keskiarvoinen datan aloitusikä).	Miehet: Maaseutu 1, Maaseututaajama 3, Pieni kaupunki 20, Keskisuuri kaupunki 9, Suuri kaupunki 47 Naiset: Maaseutu 1, Maaseututaajama 1, Pieni kaupunki 16, Keskisuuri kaupunki 7, Suuri kaupunki 32
U20-liigaminuutit ennen A-maajoukkuedebyyttiä	Kotimaisessa pääsarjassa alle 20-vuotiaana pelattujen peliminuuttien määrä ennen kuin pelaaja on tehnyt A-maajoukkuedebyytin.	Miehet: min = 0, k.a. = 1591, max = 6082 Naiset: min = 0, k.a. = 4551, max = 11740
Ylin sarjataso, jolla yli 10 ottelua 16-vuotiaana	Ylin sarjataso Suomessa, jolla pelaaja on pelannut yli 10 ottelua 16-vuotiaana. Sarjatasot on aseteltu järjestykseen asiantuntija-arvion mukaisesti. Miehet (asteikolla 1–8) 1: VL 2: M1 3: M2 4: BSM, P17SM 5: P20SM, 6: M3, 7: B-Pojat, P171, 8: B2D. Naiset (asteikolla 1–7) 1: KL 2: B-pojat 3: N1 4: BTSM, T18SM 5: N2 6: T181 7: N3. Sarjojen selitykset löydät selvityksen lopusta liitteen 1 alapuolelta.	Histogrammit liitteenä

Määrällisen aineiston tilastollisen analyysin avulla pyrittiin tunnistamaan piileviä alaryhmiä tai profiileja. Analyysi auttoi siis löytämään ryhmiä, joilla on samanlaisia piirteitä, vaikka nämä ryhmät eivät ole suoraan havaittavissa (Spurk ym., 2020). Sekä miesten että naisten osalta tunnistettiin kolme analyysin määrittelemää osajoukkoa. Kukin osajoukko muodostaa tällä tavoin oman, muuttujille eri tavoin jakautuvan urheilupolkinsa. Polkujen keskinäistä suhdetta valittujen muuttujien osalta esitellään kuvissa 1 ja 2. Määrällisen aineiston avulla pystyttiin vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen, joka tarkastelee A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuprofiileja.

Toiseksi, **aineistoa kerättiin haastattelemalla** kuutta naisten ja kuutta miesten iältään 22–29-vuotiasta A-maajoukkuepelaajaa heidän urheilupolustaan, mikä on tarjonnut selvitykseen **laadullista näkökulmaa**. Kertomuksellisten haastattelujen aihealueita olivat *pelaajien kehittymisen ympäristö* sisältäen harjoitus-, koulu-, ja perheympäristöt, *liikkuminen ja harjoitusmäärät lapsuudessa ja nuoruudessa, uran käännekohdat, merkitykselliset henkilöt, osallistuminen futsaliin ja ulkomaille lähteminen*. Analyysivaiheessa pyrittiin tunnistamaan keskeisiä teemoja, jotka kuvaavat samanlaisuuksia ja eroja aineistossa. Haastatteluaineisto mahdollisti vastaamisen toiseen tutkimuskysymykseen, joka tutkii A-maajoukkuepelaajien kokemuksia urheilupolustaan.

Kolmanneksi, pohdinnoissamme hyödynnettiin *Huuhkaja- ja Helmaripolun* (entinen Sami Hyypiä Akatemia) Eerikkilän urheiluopistossa kerättyjä **maajoukkuepelaajien ominaisuustestien tuloksia** vuosilta 2011–2022. Pelaajat olivat testeihin osallistuessaan 10–19-vuotiaita. Kyseinen aineisto täydentää selvityksemme havaintoja ja tulkintoja, sillä vain osasta ikävuosista ja testeistä on saatavilla riittävästi dataa. Ominaisuustesteihin tässä yhteydessä kuuluvat *kevennyshyppy*, *lineaariset juoksunopeustestit*, *suunnanmuutosnopeus (ns. kasirata)* sekä pallollisista testeistä *syöttö*, *pujottelu* ja suunnanmuutos pallon kanssa (*SM-pallo*).⁴ Aineistojen muodostamisen prosessi ja logiikka sekä analyysimenetelmät kuvataan tarkemmin *Näin tutkittiin* -osiossa sekä selvityksen liitteissä.

A-MAAJOUKKUEPELAAJIEN URHEILUPOLKUJEN PROFIILIT

Niin mies- kuin naispelaajien määrällisistä aineistoista **tunnistettiin** tilastollisen analyysin avulla **kolme urheilupolkuryhmää**. Ryhmien sisällä polut olivat monen muuttujan osalta riittävän samanlaisia keskenään erottuakseen yhdeksi ryhmäksi, vaikka polut ovat yksilöiden kohdalla monenlaisia. Jonkin muuttujan kohdalla tiettyyn ryhmään sijoittuneet yksilöt saattoivat olla kaukanakin muista ryhmän pelaajista.

Puhuttaessa ”muista” viitataan niihin analyysissä mukana olleisiin saman sukupuolen pelaajiin, jotka ovat kyseisen urheilupolkuryhmän ulkopuolella. ”Keskiverto” viittaa siihen, että tietyn muuttujan osalta toisen ryhmän arvot ovat korkeammat ja toisen arvot ovat matalammat, ja keskiverto asettuu näiden kahden väliin. Analyysi suoritettiin miesten osalta 47 pelaajan ja naisten osalta 37 pelaajan joukolle.⁵

Huuhkajien urheilupolut

Miesten osalta suurimmat erot urheilupolkujen välille muodostuivat erikoistumisvaiheen ottelumääristä ja pöytäkirjamerkinnoista.⁶ *Aloituspaikkakunnan tyyppin*, *aloitusseuran alueen*, ja *pelipaikan* osalta korostumia on tunnistettu vain hieman.

Ensimmäiseen urheilupolkuryhmään, **Nuorempana ulkomaille siirtyneet** (n=16), sijoittuneet pelaajat ovat viettäneet muita pelaajia vähemmän aikaa ensiseurassaan, ja eri seuroja on ollut 10 ja 23 ikävuoden välillä muita pelaajia enemmän. Ryhmään kuuluvat pelaajat ovat debytoineet A-maajoukkueessa muita nuorempana, mutta otteluita ja pöytäkirjamerkintöjä Suomessa erikoistumisvaiheessa on muita vähemmän,

⁴ Lisätietoja jalkapalloilijan testauksesta ja tavoitetasoista [täältä](#).

⁵ Tilastolliseen analyysiin oli mahdollista sisällyttää pelaajat (miehet 47 pelaajaa ja naiset 37 pelaajaa), joiden osalta aineisto oli tarpeeksi ehjä analyysin suorittamiseen. Näin koko määrällisestä aineistosta (miehet 80 pelaajaa ja naiset 57 pelaajaa) osa jäi pois.

⁶ Erikoistumisvaihe viittaa tässä selvityksessä 16–20-vuotiaisiin pelaajiin. Muuttujat, jotka kuvaavat erikoistumisvaiheen pöytäkirjamerkintöjä ja peliminuutteja kotimaisella pääsarjatasolla laskettiin ennen 20 ikävuotta ja ennen A-maajoukkuedebyyttiä. Lisätietoja muuttujista liitteistä.

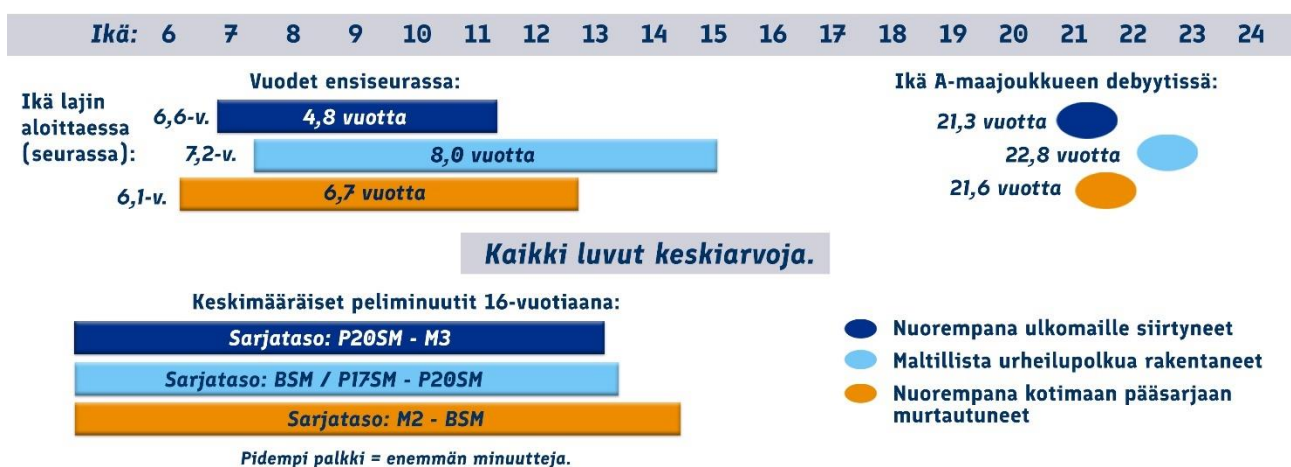

mikä viittaa aikaiseen siirtymiseen ulkomaille. Heidän sarjatasonsa 16-vuotiaana on ollut muihin ryhmiin verrattuna keskiverto, mutta peliminuutit samassa iässä muita polkuja alhaisempia. Kansallisen pääsarjadebyyttin ikä on verrokkitasolla keskiverto. *Nuorempana ulkomaille siirtyneet* pelaajat ovat muita ryhmiä useammin pelipaikaltaan maalivahteja.

Toiseen urheilupolkuryhmään, ***Maltillista urheilupolkua rakentaneet*** (n=19), luokittuneet pelaajat ovat aloittaneet jalkapallon pelaamisen seurassa hieman muita myöhemmin ja viettäneet ensiseurassaan enemmän aikaa kuin muut. Seurojen lukumäärä 10 ja 23 ikävuoden välillä on ollut heillä keskiverto ja A-maajoukkuedebyytti on tapahtunut muita pelaajia myöhemmin. Ottelumäärä erikoistumisvaiheessa ja peliminuutit 16-vuotiaana ovat olleet keskivertoja, mutta sarjataso 16-vuotiaana muita matalampi. Kotimaan pääsarjadebyytti on tehty muita vanhempana. Pöytäkirjamerkintöjä sekä peliminuutteja kotimaisella pääsarjatasolla toisen urheilupolkuryhmän pelaajilla on kuitenkin keskivertoisesti. *Maltillista urheilupolkua rakentaneet* -ryhmän pelaajat ovat muita urheilupolkuryhmiä useammin hyökkääjiä.

Kolmannen urheilupolkuryhmän, ***Nuorempana kotimaan pääsarjaan murtautuneet*** (n=12), muodostaneet pelaajat ovat aloittaneet jalkapallon pelaamisen seurassa muita pelaajia nuorempana. Vuosia ensiseurassa on kertynyt ryhmän pelaajille keskivertoisesti, mutta 10–23 –vuotiaana heillä on ollut muita pelaajia selkeästi vähemmän seuroja. A-maajoukkueessa kyseiset pelaajat ovat debytoineet keskivertoikässä. Heillä on ollut muita pelaajia enemmän otteluita erikoistumisvaiheessa, kuten myös peliminuutteja 16-vuotiaana. Kolmannen urheilupolkuryhmän pelaajille on kuitenkin kertynyt peliminuutteja 16-vuotiaana muita korkeammilla sarjatasoilla. Ryhmään kuuluvat pelaajat ovat tehneet kotimaan pääsarjadebyyttinsä huomattavasti muita nuoremmalla iällä, ja kotimaan pääsarjatason pöytäkirjamerkintöjä on selvästi muita pelaajia enemmän. Lisäksi *Nuorempana kotimaan pääsarjaan murtautujat* -ryhmän pelaajien aloituspaikkakunta on muita useammin tyyppiltään suuri kaupunki.

Huuhkajien kolme urheilupolkua on havainnollistettu valittujen muuttujien osalta kuvassa 1. Muuttujien kuvaukset sekä hajonnat ja jakaumat löytyvät [liitteistä](#).

Kuva 1. Miesten A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuprofiilit

Helmareiden urheilupolut

Naisten osalta suurimmat ryhmien väliset erot muodostuivat *seurassa pelaamisen aloittamisiässä, 16-vuotiaana pelatun ylimmän sarjatason, kotimaisen pääsarjadebyytin iän sekä alle 20-vuotiaana ja ennen A-maajoukkuedebyyttiä pelattujen kotimaan pääsarjatason peliminuuttien* välillä. Tulosten tulkinnoissa on otettava huomioon, että pelaajamäärä eri urheilupolkuryhmissä (polku 1 = 8; polku 2 = 26; polku 3 = 3) vaihtelee.

Ensimmäiseen urheilupolkuryhmään, **Aikaisemmin Helmareissa debytoineet** (n=8), kuuluvat pelaajat ovat aloittaneet seurassa pelaamisen muita pelaajia nuorempana. Vuosia ensiseurassa heillä on muita enemmän, ja eri seuroja 10–23-vuotiaana on ollut keskiarvoisesti. Erikoistumisvaiheessa otteluita on kertynyt vähemmän ja alemmilla sarjatasoilla kuin muilla ryhmillä. Kansallisen pääsarjatason debyytin *Aikaisemmin Helmareissa debytoineet* ovat tehneet muita pelaajia myöhemmin, ja pääsarjatason pöytäkirjamerkintöjä alle 20-vuotiaana ja ennen A-maajoukkuedebyyttiä heillä on muita vähemmän, kuten pääsarjatason peliminuuttejakin. Erikoistumisvaiheen muuttujien arvot saattavat osittain johtua siitä, että vaikka tästä ryhmästä vain puolet on siirtynyt ulkomaille, niin tehdessään he olivat nuorempia (ka. 17,8) muihin urheilupolkuryhmiin verrattuna. A-maajoukkuedebyytin ensimmäisen urheilupolkuryhmän pelaajat ovat tehneet aineiston muita naispelaajia nuorempana.

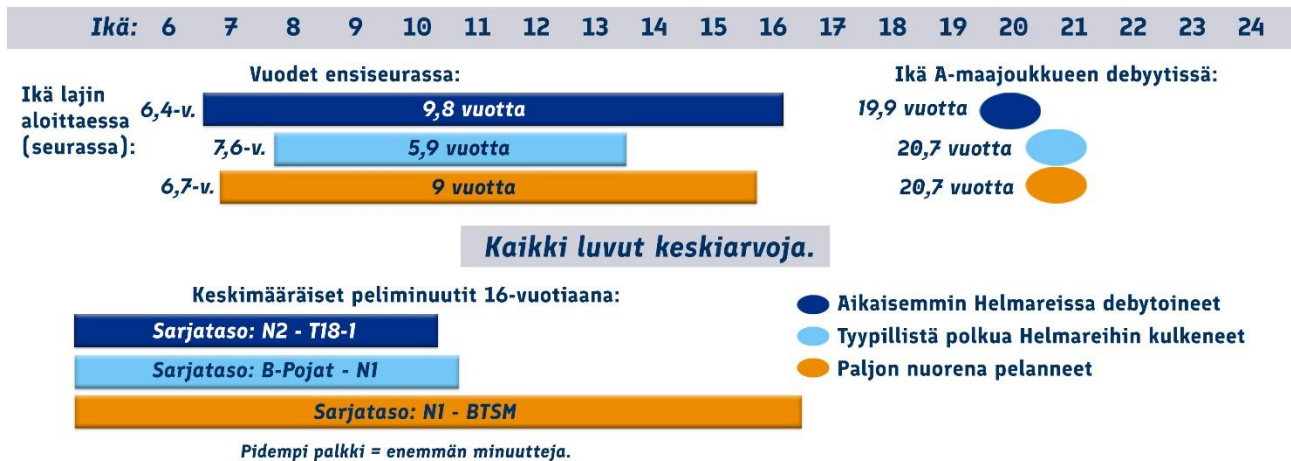
Toiseen ja selkeästi suurimpaan urheilupolkuryhmään, **Tyypillistä polkua Helmareihin kulkeneet** (n=26), sijoittuneiden pelaajien aloitusikä seurassa oli korkeampi kuin muilla aineistoon kuuluneilla naispelaajilla. Heillä on muita pelaajia vähemmän vuosia ensiseurassa, sen sijaan eri seuroja 10–23 ikävuoden välillä eniten. A-maajoukkuedebyytin ryhmän pelaajat ovat tehneet ensimmäisen ryhmän pelaajia vanhempana ja suunnilleen samanikäisinä kuin kolmannen urheilupolun pelaajat. Otteluita erikoistumisvaiheessa ja peliminuutteja 16-vuotiaana on kertynyt toisen urheilupolkuryhmän pelaajille keskiarvoisesti, mutta muita korkeammalla sarjatasolla. Kotimaan pääsarjatasolla he ovat debytoineet muita nuorempana. Ennen A-maajoukkuedebyyttiä ja alle 20-vuotiaana kansallisen pääsarjatason pöytäkirjamerkintöjä on ryhmän pelaajilla muita enemmän, mutta pääsarjatason peliminuutteja keskiarvoisesti. *Tyypillistä polkua Helmareihin kulkeneet* pelaajat ovat muita useammin hyökkääjiä. Muihin ryhmiin verrattuna heillä on vähemmän kokemusta nuorena poikien joukkueessa pelaamisesta.

Kolmanteen urheilupolkuun, **Paljon nuorena pelanneet** (n=3), luokituneet pelaajat ovat aloittaneet jalkapallon pelaamisen keskiarvoisella iällä ja viettäneet ensimmäisessä seurassaan keskiarvoisen määrän aikaa. Seurojen lukumäärä on ollut 10 ja 23 ikävuoden välillä muita pelaajia pienempi. Erikoistumisvaiheessa he ovat pelanneet muita pelaajia huomattavasti enemmän otteluita, keskiarvoisella sarjatasolla. Myös peliminuutteja 16-vuotiaana ryhmän pelaajille on kertynyt muita pelaajia huomattavasti enemmän. *Paljon nuorena pelanneet* ovat tehneet kotimaan pääsarjadebyytin keskiarvoisella iällä, ja pöytäkirjamerkintöjä pääsarjatasolla alle 20-vuotiaana heillä on keskiarvoisesti. Pääsarjatason peliminuutteja alle 20-vuotiaana ja ennen A-maajoukkuedebyyttiä on kertynyt kuitenkin muita enemmän. *Paljon nuorena pelanneet* ovat pelipaikaltaan yksinomaan keskikenttäpelaajia.

Helmareiden kolme urheilupolkua havainnollistetaan valittujen muuttujien osalta kuvassa 2. Muuttujien hajonnat ja jakaumat löytyvät [liitteistä](#).

Kuva 2. Naisten A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuprofiilit

A-maajoukkueen pelaajat syntyvät tasaisesti vuoden aikana - Asiantuntijoiden suosittelemat poiminnat aineistosta

Kentällä toimivien asiantuntijoiden ehdotusten pohjalta analyysissä tehtiin *ulkomaille siirtymisen ja pelaajien syntymäkuukausien* osalta tarkempi kuvaileva analyysi sekä tarkasteltiin valittujen muuttujaparien välisiä tilastollisia yhteyksiä eli korrelaatioita.

Koko määrällisestä urheilupolkuaineistosta miehistä 90 % ja naisista yli 80 % oli siirtynyt ulkomaille jossain vaiheessa uraa. Keskikenttäpelaajat ja hyökkääjät tapaavat siirtyä ulkomaille nuorempina verrattuna puolustajiin. **Miesten osalta** ilman ulkomaansiirtoa olleet pelaajat olivat pelipaikaltaan enimmäkseen puolustajia. *Nuorempana ulkomaille siirtyneet* -urheilupolun pelaajat lähtivät ulkomaille keskimäärin 18-vuotiaana, ja kohdemaana oli 56 % tapauksista Hollanti tai Englanti. *Maltillista urheilupolkua rakentaneet* puolestaan siirtyivät keskiarvoisesti 22,4 vuoden iässä, 31 % tapauksista Ruotsiin tai Norjaan. *Nuorempana kotimaan pääsarjaan murtautuneet -ryhmän pelaajilla* siirtymisikä ulkomaille oli keskimäärin 21,4 vuotta, ja kohteena oli 16 % siirroista Ruotsi ja 16 % tapauksista Saksa.

Naisten osalta pelaajat, jotka eivät olleet siirtyneet ulkomaille, olivat pelipaikaltaan pääosin puolustajia ja keskikenttäpelaajia. *Aikaisemmin Helmareissa debytoineet* -ryhmästä vain puolet siirtyivät ulkomaille. Heidän keskiarvoinen siirtymisikänsä ulkomaille oli 17,8 vuotta, mikä oli alhaisin kolmesta Helmareiden urheilupolkuryhmästä. *Tyypillistä polkua Helmareihin kulkeneet* sen sijaan siirtyivät ulkomaille keskiarvoisesti

21,6 vuoden iässä, ja 50 % tapauksista ensimmäisen ulkomaansiirron kohdemaana oli Ruotsi. *Paljon nuorena pelanneet* siirtyivät puolestaan ulkomaille keskimäärin 23 vuoden iässä. Urheilupolkuanalyysin tuloksista voidaan havaita, että Helmareiden puolustajat ovat aloittaneet seurassa pelaamisen useammin suurissa kaupungeissa ja siirtyneet vanhempana ulkomaille, kun taas hyökkääjien aloituspaikkakunnan tyyppi on useammin pieni tai keskisuuri paikkakunta ja siirtyminen ulkomaille on tapahtunut nuorempana. Lisäksi mielenkiintoinen havainto on, että Itäiseltä ja Pohjoiselta alueelta ei ole juurikaan noussut maalivahteja ja hyökkääjiä Helmareihin.

Vaikka urheilupolkuanalyysissä pelaajien syntymäkuukausi ei noussut esiin merkittävänä tai erottavana tekijänä – **koko määrällisessä urheilupolkuaineistossa pelaajien keskiarvoinen syntymäkuukausi on kesäkuu** – työryhmän keskustelun innoittamana tarkistettiin vuoden 2024 *poikamaajoukkueiden* pelaajien (U15–U18, eli vuosina 2009–2006 syntyneet) syntymäkuukaudet. U15-maajoukkueessa virallisissa otteluissa esiintyneistä vuoden toisella puoliskolla oli syntynyt 26 % pelaajista, ja tammi-maaliskuun aikana lähes puolet pelaajista. Tämä **alkuvuonna syntyneiden pelaajien runsas edustus näyttää tasaantuvan vanhemmissa maajoukkueissa**. U18-joukkueessa tammi-kesäkuussa ja heinä-joulukuussa syntyneiden suhde on lähes tasan.

Kun tarkasteltiin muuttujaparien välistä yhteyttä, **miespelaajilla** ei löytynyt muuttujien välistä yhteyttä *aloituspaikkakunnan tyyppin* ja kotimaan *pääsarjadebyyttin iän* tai *A-maajoukkuedebyyttin iän* välillä. Sen sijaan hienoinen yhteys löytyi *ensiseurassa vietettyjen vuosien* ja nuorena tehdyn *kotimaan pääsarjataso debyyttin* välillä. Toisin sanoen, mitä enemmän vuosia pelaaja on viettänyt ensiseurassaan ennen ensimmäistä siirtoaan, sitä nuorempana hän on tehnyt pääsarjadebyyttin Suomessa. Vahvempia, tilastollisesti merkitseviäkin yhteyksiä löytyi puolestaan *16-vuotiaana pelatun sarjataso* sekä nuorempana tehdyn *pääsarja-* tai *A-maajoukkuedebyyttin* kanssa. Mitä korkeammalla sarjatasolla pelaaja on pelannut 16-vuotiaana, sitä nuorempana hän on tehnyt debyyttinsä kotimaan pääsarjassa tai A-maajoukkueessa. **Naispelaajilla** muuttujien kahdenkeskisessä tilastollisen yhteyden tarkastelussa löytyi vahva yhteys *16-vuotiaana pelatun sarjataso* sekä *pääsarjataso aikaisemman debyytti-iän* välillä. Mitä korkeammalla sarjatasolla pelaaja on pelannut 16-vuotiaana, sitä nuorempana hän on debytoinut kotimaan pääsarjassa. Yhteyksiä ei sen sijaan löytynyt lapsuusvaihetta koskevien muuttujien – kuten *ensiseurassa vietettyjen vuosien* tai *aloitusiän* – ja kotimaan *pääsarjauraa* tai *A-maajoukkue-edustuksia* koskevien muuttujien välillä.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että **erot A-maajoukkuepelaajien urapolkujen välillä sekä miehissä että naisissa ovat muodostuneet erikoistumisvaiheessa**. Tällöin osa pelaajista on pelannut kotimaassa ja osa siirtynyt ulkomaille. Ulkomaille nuorempana siirtyneet pelaajat ovat tyypillisesti debytoineet A-maajoukkueessa muita pelaajia nuorempana sekä miehissä että naisissa. Kotimaan kentillä pelanneet pelaajat ovat 16-vuotiaana pelanneet eri sarjatasoilla aina kansallisesta pääsarjasta oman ikäryhmänsä Ykköseen. Valtaosa aineiston miespelaajista on pelannut 16-vuotiaana korkeimmillaan Miesten Kolmosta, Kakkosta tai Ykköstä, kun taas naispelaajista suurin osa on pelannut korkeimmillaan Naisten Ykköstä tai Kansallista Liigaa. Miespelaajilla peliminuutteja 16-vuotiaana on ollut keskiarvoisesti vähemmän kuin naispelaajilla, joiden maksimiminuutit ovat olleet kyseisessä ikävaiheessa parhaimmillaan jopa lähes kaksinkertaiset miehiin nähden.

A-MAAJOUKKUEPELAAJIEN KOKEMUKSET URHEILUPOLUSTAAN

Pelaajien kokemuksia urheilupolustaan jäsennettiin haastattelujen analyysin tuloksena neljän teeman alle. Teemat muodostavat eräänlaisen ajallisen jatkumon lapsuudesta aikuisuuteen: (1) **kannustava perhe ja isot liikuntamäärät lapsuudessa ja nuoruudessa**; (2) **omatoiminen harjoittelu nuoruudessa**; (3) **ohjattujen harjoittelumäärien nousu nuoruus- ja erikoistumisvaiheessa**; ja (4) **ammattilaiseksi siirtymisen kokemuksia ja vastoinikäymisten voittaminen**. Lisäksi **välittävä ja vaativa valmentaja on esiintynyt läpileikkaavana piirteenä**. Teemojen otsikoksi valittiin sopivia pelaajien suoria lainauksia. Raportoinnissa hyödynnettiin myös määrällisen aineiston analyysin havaintoja. Teemojen esittelyn jälkeen kiteytetään sekä naisten että miesten tyypilliset urheilupolut kuvassa 1.

(1) ”Vanhemmat vei meitä lapsena kaikkiin liikuntajuttuihin, jos haluttiin ja perheenä liikuttiin paljon ulkona, ihan perusliikuntaa.”

Pelaajien lapsuus- ja nuoruusvaihetta luonnehtii runsas liikkuminen sekä eri liikuntamuotojen ja lajien kokeilu. A-maajoukkueeseen aikanaan päässeet lapset liikkuvat koulun pihalla ja omalla pihalla, lähikentillä ja yksin tai kavereiden kanssa ilman aikuista: *”Jos oli muita, laitettiin peli pystyyn.”* Haastatteluissa korostui myös liikkumiseen kannustaminen ja oman perheen liikunnallisuus: *”Minua on aina kannustettu liikkumaan ja oon saanut sen mahdollisuuden, että pääsee kokeilemaan eri lajeja”*. Vanhemmat sisarukset ja kaverit, joiden perässä on tutustuttu jalkapalloon, mainittiin myös merkityksellisenä.

Perheen arvokas tuki on jatkunut aina ammattilaiseksi asti monella eri tapaa. Liikuntaan kannustamisen lisäksi tuki on sisältänyt kuljetusta, kannustamista, keskusteluapua, taloudellista tukea ja välittämistä. Lisäksi perhe on ollut mukana isoissa päätöksissä, kuten koulujen vaihdoissa tai lopettamisissa, yksin muuttamisen valmisteluissa ja pelien läpikäymisessä. Lajivalinnat pelaajat olivat tehneet itse.

Esimerkkejä lajikokeiluista ovat voimistelu, lentopallo, salibandy ja sulkapallo. Määrällisen aineiston naispelaajista (57 kpl) noin kaksi kolmasosaa ja miespelaajista (80 kpl) noin puolet pelasi futsalia rekisteröityneenä pelaajana lapsuus- ja/tai nuoruusvaiheessa. Futsalin pelaaminen koettiin mielekkäänä uran alkuvaiheessa, ja sen merkityksen ymmärtäminen pelaajan kehityksessä vaatisi syvällisempää tarkastelua.

(2) ”Sanoisin, että se omatoiminen treenaaminen, mitä mä oon tehnyt, on tuonut mut tähän pisteeseen...”

Runsas omatoiminen harjoittelu pallon ja kavereiden kanssa – etenkin nuoruvaiheessa – tuli ilmi sekä nais- että miеспelaajien haastatteluissa. Yksi haastateltava pohti seuraavasti: *”Kun en osannut jotain, halusin onnistua siinä. Harjoittelin omatoimisesti, kunnes osasin. Minut tunnetaan nyt hyvästä potkusta ja moni ei usko, kun sanon, etten osannut nuorena potkaista.”*

Haastateltavien ensimmäisen seuran pelaajamäärä ja laatujärjestelmän taso vaihteli. Seuran tai joukkueen laadukas, ikävaiheelle sopiva ympäristö lapsuvaiheessa koettiin tärkeäksi. Nuoruvaiheessa vaihdettiin tarvittaessa usein isompaan seuraan ja pelaajan toimintaympäristön taso nousi. Nuoruvaiheessa valmentajat kannustivat pelaajia harjoittelemaan omalla ajalla: **”Valmentajat sanoi, että pitäis saada tollainen 20 tuntia liikuntaa, niin mä aloin laskee niitä ja parissa vuodessa kehittyi tekninen suorittaminen.”** Harjoittelemista haastateltavien mukaan ei pääosin koettu ”treeninä”, vaan heidän mielestään harjoittelu ja pelaaminen oli kivaa. Joidenkin haastateltavien mielestä kova harjoittelu tuntui kuitenkin ”työltä”. Kun pelaajat huomasivat kehittyvänsä, he halusivat olla yhä enemmän kentällä kehittämässä itseään. Runsaan ja moninaisen pallollisen harjoittelun kautta pelaajat ovat kiinnittyneet lajiin yhä enemmän. Lisäksi halu oppia ja harjoitella lisää on kasvanut.

Omatoimisen harjoittelun vaikutuksesta kertoo A-maajoukkueeseen nousseiden pelaajien pallollisten ominaisuustestien tulokset Huuhkaja- ja Helmaripolun aineistosta, jossa 75 % suorituksista ikävaiheessa 13–14-vuotiaiden tulokset ovat olleet kansainvälisellä ja kansallisella kärkitasolla sekä kansallisella keskitasolla.

(3) ”...sellaisia valmentajia, jotka on osannut luoda mulle sitä fiilistä, että mä oon tärkeä ja mä osaan...mutta että samalla myös vaatinut...”

Haastateltavat pelaajat korostivat sopivasti haastavan, mutta välittävän ympäristön tärkeyttä erityisesti nuoruus- ja erikoistumisvaiheessa, jota havainnollistaa tämä kommentti: **”Valmentaja ei päästänyt mua helpolla, olin välillä kilpa- ja välillä haasteryhmässä, se keskittyi kaikkiin yksityiskohtiin. Nyt tajuan, että sillä oli tosi iso rooli, millainen pelaaja mä oon.”** Useiden naispelaajien kehityksessä pelaaminen poikien kanssa tai poikien joukkueessa tarjosi kehittymiseen tukevaa ympäristöä.

Haastateltavista monet kävivät urheiluluokan yläasteella ja lähes kaikki urheilulukion. Haastatteluissa kiiteltiin koulun asennetta, joka mahdollisti kurssien suorittamisen ottaen huomioon jalkapalloilijan kiireen. Yksi pelaajista kertoi saaneensa treenata yläasteella kolme aamutreeniä viikossa, ja lisäksi koulu suhtautui ymmärtäväisesti poissaoloihin. Lukiossa oli myös kolme aamutreeniä viikossa, mikä tarjosi mm. paljon pallokosketuksia ja siten edesauttoi kehitystä. Tässä vaiheessa omatoimisen harjoittelun määrät yleensä

laskivat, mutta ohjattujen harjoitusten määrä sekä niiden intensiteetti kasvoivat. Peliäikää haastateltavien mukaan tuli jatkuvasti ja runsaasti.

Urheilulukio koettiin ympäristönä, joka inspiroi ja mahdollisti tarvittavan määrän ohjattua harjoittelua: *”Vaikka ei välttämättä niinku pelaa ammattilaisen statuksella, että ammattimainen ympäristö ja sitten totta kai, että sun ympärillä on paljon ihmisiä, joiden tavoitteena on olla tavoitteellisia urheilijoita.”* Toinen pelaaja kuvasi harjoitusmääriä seuraavasti: *”Urheilulukiossa harjoitusmäärät olivat isot, aamulla ja koulupäivän jälkeen. Toiset oli yksilöllistä ja toiset joukkuetreenit. Sit fysiikkatreenit siihen. Ja tietysti peli joka viikonloppu.”* Naispelaajilla voimaharjoittelun tärkeys nousi haastattelussa esiin etenkin erikoistumisvaiheessa, mutta myös vielä aikuisiällä. Myös miespelaajilla fysiikkaharjoittelumäärät kasvoivat ja muuttuivat suunnitelmallisemmiksi. Lisäksi lukion aikana useat pelaajat nousivat edustus- tai ammattilaisjoukkueiden mukaan, jossa harjoitukset olivat usein aamupäivisin.

Huuhkaja- ja Helmaripolun yhteydessä kerätyn 16–18-vuotiaiden tyttöjen ja naisten fyysisten ominaisuustestien tulokset ovat olleet nopeuden osalta kansainvälisellä kärkitasolla ja kevennyshypyn osalta kansallisella tai kansainvälisellä kärkitasolla, mikä lienee seurausta heidän urheilupolustaan kokonaisuudessaan, mutta myös tämän vaiheen isosta ohjatusta harjoittelumäärästä sekä voimaharjoittelun merkityksestä.

(4) ”Ulkomailla on välillä vaikeaa ja kilpailu on paljon kovempaa...toki Skandinavia on helpompaa, työilmapiiri on hyvä ja palkka tulee tilille ajoissa...”

Jatkuva peliäikä kovatasoisessa sarjassa erikoistumisvaiheesta eteenpäin on korostunut pelaajien vastauksissa, ja sitä pidettiin edellytyksenä ammattilaiseksi ja ulkomaille siirtymiselle. Lisäksi peliäikä maajoukkueissa – sekä nuorten että A-maajoukkueen tasolla – on tarjonnut pelaajille näkyvyyttä kansainvälisesti. Haastatteluista heijastui tietoisuus ja päättäväisyys uran seuraavista askeleista, vaikka niihin liittyvät riskit piti myös tunnustaa. Itseohjautuvuus ja vastuun ottaminen niin kentällä kuin sen ulkopuolellakin olivat tässä vaiheessa uraa kriittisen tärkeitä. Yksi haastateltavista kuvaili ulkomaille siirtymistään näin: ***”Multa kyseltiin, haluaisinko lähteä ulkomaille, nii jos on mahis päästä pelaamaan, etten mä penkille, mut olin testissä, meni hyvin ja mä sit tykkään ottaa vähän riskejä ja uran kannalta oli hyvä saada haastetta.”***

Määrällisen aineiston mukaan noin joka toisella naispelaajalla ensimmäinen ulkomaankokemus on Ruotsista. Naapurimaahan siirtymisen yleisyyden syitä havainnollistaa erään pelaajan vastaus: *”...ehkä suositellaan sitä... yleisesti maana ja kulttuurina ihan Ruotsi ei ihan ole ihan hirveän kaukana Suomesta ja se on tosi lähellä. Tasokkaampaa jalkapalloa...siellä on monta seuraa myöskin...kuitenkaan se steppi ei välttämättä ole niin iso.”* Tämän osion otsikko, joka on lainaus miespelaajan haastattelusta, tukee tätä näkökulmaa. Lisäksi yksi pelaaja kuvasi kokemustaan ulkomailla siirtymisestä seuraavasti: *”Hetä alussa huomasi ison eron tasossa, pelaajat olivat parempia ja heitä oli enemmän. Treeneissä pelaajat halusivat voittaa enemmän ja*

kilpailua oli paljon enemmän.” Lisäksi miehillä korostui lainasiirtojen merkitys, jotka saattoivat auttaa läpimurroissa.

Erikoistumisvaiheessa ja siirtymisessä ammattilaispelaajaksi moni haastateltava oivalsi tasapainon löytämisen tärkeyden jalkapallon ja muun elämän välillä: ” **...oppi siihen, että hetkinen, että niinku kyllä tässä on muutakin elämää, kun vaan se jalkapallo, että silloin se jalkapallo toimii parhaiten, kun muu elämäkin toimii.**” Tasapaino löytyi usein vastoinkäymisten kokemisen jälkeen, mikä saattoi liittyä peliajan vähyyteen, loukkaantumisiin ja yksinäisyyteen ulkomailla. Negatiiviset kokemukset tunnistettiin ja jälkikäteen pelaajat kokivat ne hyödyllisiksi. Naisten kertomuksissa haasteita ilmestyi vähemmän kuin miehillä. On hyvä huomioida, että osalle vastoinkäymisiä oli tullut jo Suomessa ennen ulkomaille siirtymistä. Yhteistä ja keskeistä on ollut niistä selviäminen.

Agentin rooli oli merkittävä etenkin sopimuksen tekemisessä, jossa hänen tehtävänä oli neuvotella pelaajalle mahdollisimman hyvä sopimus. Joillakin agentti oli ollut mukana jo pitkään tarjoten apua myös muissa asioissa ja toimien keskustelijana sekä tukena vaikeissa tilanteissa. Usein agentin rooli koettiin kuitenkin aika pieneksi. Agenttia arvostetaan erityisesti silloin, kun hän puhuu suomea ja pystyy tapaamaan kasvotusten. Luottamus koettiin ensiarvoisen tärkeänä. Agentin roolin merkitys kasvaa, kun siirrytään ulkomaille.

Nais- ja miespelaajien kokemusten eroista

Lapsuus- ja nuoruusvaiheen keskeiset teemat ovat pääosin samankaltaisia miehillä ja naisilla. Muutama merkittävä ero ilmeni haastatteluissa erikoistumisvaiheesta alkaen. Kuten profiilianalysissä todettiin, on urheilupoluissa vaihtelua. Kansainvälisen uran näkökulmasta poikapelaajilla on paremmat mahdollisuudet erottua jo alueleirien alkaessa, koska agentit tarkkailevat heitä enemmän kuin tyttöpelaajia. Voidaankin kysyä, **tunnetaanko Suomessa potentiaaliset pelaajamme riittävän hyvin ja seuraavatko suomalaiset toimijat heitä riittävän paljon** – sekä tytöissä että pojissa?

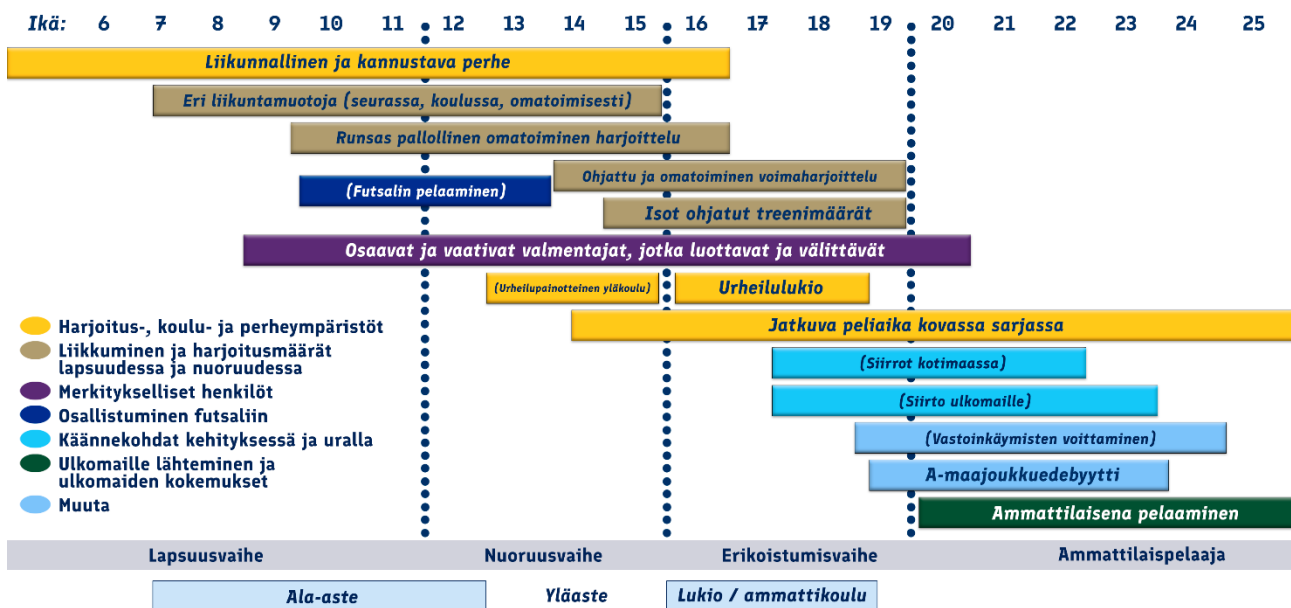
Naispelaajat pääsevät pelaamaan kotimaista pääsarjaa nuorempana kuin miehet, ja heidän polkunsu ammattilaisuuteen on miespelaajia pidempi. Naiset pelaavat useammin kotimaista pääsarjaa (Kansallinen Liiga) ja siirtyvät sieltä Ruotsiin. Miespelaajille on puolestaan yleisempää siirtyminen ulkomaisiin akatemioihin, joista osa palaa takaisin Suomeen. Yleisesti voidaan sanoa, että jalkapallon pelaaminen ammattina ja kansainväliset siirrot tapahtuvat naisilla hieman myöhemmin. Määrällisen aineiston perusteella kolme nais- ja yhdeksän miespelaajaa oli siirtynyt ulkomaille ennen 18 vuoden ikää. Kuitenkin sekä nais- että miespelaajien ulkomaille siirtymisen keski-ikä on noin 21 vuotta, mikä viittaa laajaan vaihteluväliin.

Haastattelujen pohjalta A-maajoukkuepelaajien urheilupolkujen keskeiset teemat on esitetty kuvassa 3. Kuvan vasemmassa laidassa selitteet värikoodeineen viittaavat haastattelussa läpikäytyihin aihealueisiin (harjoitus-, koulu- ja perheympäristöt ym.). Kuvan palkeissa suluissa esiintyvät teemat ovat sellaisia, joiden esiintyminen oli vähäisempää muihin teemoihin verrattuna. Esimerkiksi taustaa futsalin parista esiintyi

monilla pelaajilla – selvityksen määrällisen aineiston mukaan jopa kaksi kolmasosaa naispelaajista ja joka toinen miespelaaja on pelannut virallisia futsalotteluita. Futsaltausta ei osoittautunut kuitenkaan välttämättömäksi tekijäksi A-maajoukkueeseen yltäneiden jalkapalloilijoiden urheilupolussa.

Kuva 3. Suomalaisten nykyisten A-maajoukkuepelaajien urheilupolkujen keskeiset yhdistävät teemat

POHDINTA JA JATKOTOIMENPITEET

”Saatamme usein ajatella, että huipulle voi päästä monella eri tavalla. Ymmärrämme tämän kuitenkin välillä väärin, sillä huipulle pääsyyn ei ole kymmeniä erilaisia tapoja. **Tavat ovat huipuilla aika samanlaisia, mutta tarinat ja matkat erilaisia.**” Näin työryhmämme asiantuntija kommentoi analyysin tuloksia. Suomalaisten A-maajoukkuepelaajien urheilupolkuja **yhdistävät samankaltaiset toimintatavat ja toimintaympäristöt.** Tämä kävi ilmi selvityksen haastatteluissa (ks. kuva 3), joissa keskityttiin **pelaajien kokemuksiin urheilupolustaan** (tutkimuskysymys 2). Yhdistäviä tekijöitä olivat muun muassa rakkaus lajia kohtaan, lapsuusvaiheen isot liikuntamäärät, nuoruusvaiheen runsas omatoiminen harjoittelu omalla ajalla, halu ja kyky tehdä töitä määrätietoisesti sekä kilpailusta nauttiminen. Perheen tuki sekä välittävä ja vaativa valmentaja loivat suotuisan toimintaympäristön.

Toisaalta selvityksen **urheilupolkujen profiilianalyysi** (tutkimuskysymys 1) toi esiin suomalaisten huippupelaajien yhdistävien seikkojen lisäksi **erilaisia tarinoita ja polkuja.** A-maajoukkuepelaajista jotkut ovat rakentaneet urheilupolkujaan maltillisesti kotimaassa, kun toiset ovat siirtyneet ulkomaille varhain. Yksi

on kasvanut isossa kaupungissa, toinen pienellä paikkakunnalla. Pelaajat ovat aloittaneet seurassa pelaamisen eri ikäisinä, he ovat pelanneet useilla eri sarjatasoilla 16-vuotiaana, tehneet A-maajoukkuedebyyttinsä eri ikäisinä ja niin edelleen (ks. kuva 1 ja 2).

Keskeistä selvityksen pohjalta on pohtia, **miten voidaan huipulle pääsemistä edellyttäviä toimintatapoja sekä erilaisia taustoja ja polkuja huomioida entistä paremmin tulevaisuudessa**. Analyysiin pohjautuen työryhmä suosittelee seuraavia toimenpiteitä.

1) Lapsuusvaiheen kokonaisliikuntamäärän nostaminen seurojen ja perheiden kouluttamisen avulla. Miten saavutetaan sopivia liikuntamääriä terveyden kannalta? Millaisia liikuntamääriä tarvitaan kansainväliselle huipulle? Seurojen valmennuslinjoja pitää kehittää siten, että ne sisältävät tutkittua tietoa riittävästä liikkumisen määrästä ja hyödyistä sekä käytännön toimenpiteitä vanhempien kouluttamiseen ja lasten kannustamiseksi liikkumaan enemmän. Jotta valmennuslinjat kehittyvät, nämä osa-alueet tulee sisällyttää laatujärjestelmän arviointiin seurojen valmennuslinjoja koskevan osioon.

Edellä mainittujen asioiden toteuttamiseksi voisi *Suomen Palloliiton e-Akatemiaan*⁷ luoda webinaarisarjan ja työpajoja liittyen kokonaisliikuntamäärään ja omatoimiseen harjoitteluun. Koulutukset tulisi suunnata niin seuroille valmennuslinjojen kehittämiseksi kuin jalkapalloharrastukseen mukaan tulevien lasten vanhemmille. Lisäksi tulisi pohtia taloudellisia kannustimia seuroille mahdollistamaan useamman lajin kokeilemisen pelaajille sekä tukemaan laajempaa harrastamista perheen näkökulmasta taloudellisesti edullisemmin.

2) Pelaajien sitoutumista ensiseurassaan edistävän tuen tarjoaminen seuroille. A-maajoukkuepelaajien aloitusseurat ovat olleet pelaajamäärältään ja Palloliiton laatujärjestelmän tasoltaan moninaisia. Seurat sijoittuvat maantieteellisesti laajasti ja erikokoisille paikkakunnille ympäri Suomea. Nämä ovat samansuuntaisia löydöksiä kuin pelianalyysipäällikkö Henri Lehdon selvityksessä (2017), jossa tarkasteltiin poikamaajoukkueiden pelaajien taustoja.⁸ Palloliiton seurapalveluita suunniteltaessa – on otettava huomioon erilaisten seurojen tarpeet (ks. myös Szerovay et al., 2023) liittyen pelaajakehitykseen sekä pelaajamäärän kasvattamiseen ja säilyttämiseen (ts. veto- ja pitovoima). Seurojen pitovoiman voisi tuoda pelipassidatan kautta avoimesti nähtäväksi. Seurojen arvostamisen konkreettisenä esimerkkinä voisi toimia se, että kaikkiin Huuhkaja- ja Helmaripolun, alueellisen maajoukkue toiminnan ja maajoukkue toiminnan kutsuihin mainitaan suluissa kaikki seurat, joissa pelaaja on urallaan ollut. Lisäksi A-maajoukkuepelaajien seuroja ja seurojen moninaisuutta voisi tuoda esiin viestinnällisin keinoin jalkapalloyhteisössä. Palloliitto voisi lahjoittaa A-maajoukkueen pelipaidan pelaajan nimellä seuroille, joissa pelaaja on pelannut urallaan Suomessa.

3) Nuoruvaiheessa omatoimisen harjoittelun ja elämän tasapainon mahdollistaminen pelaajan arjen toimivien rakenteiden kautta. Olisiko mahdollista lisätä liikkumista sekä ammattivalmennusta kouluaikana? Seurojen yhteistyön rakentamista koulujen kanssa on jatkettava siten, että alakoulussa mahdollistuisi

⁷ SPL e-Akatemia on Palloliiton vuonna 2024 avattu digitaalinen oppimisympäristö. E-Akatemian avulla sekä yksittäiset jalkapallotoimijat että seurat saavat uusia mahdollisuuksia oman osaamisensa kehittämiseen. Lisätietoja [täältä](#).

⁸ Lehdon aineisto sisälsi osittain samoja pelaajia, kuin tässä selvityksessä käytetty määrällinen aineisto.

runsaampi liikkuminen ja yläkoulussa lajiharjoittelu päivän aikana – ottaen huomioon aamutunnit ennen koulua, välitunnit sekä koulupäivän jälkeinen aika, etenkin klo 13–16 välillä – ennen illan seuraharjoituksia. Keskusteluihin on otettava mukaan muutkin sidosryhmät, etenkin perheet, akatemit ja kunnat.

Iltaharjoitusten aikaistaminen mahdollistaisi illan hyödyntämisen liikkumiseen ja omatoimiseen harjoitteluun. Perheille ja ystäville jäisi myös enemmän aikaa iltaisin, kun koulu sekä harjoittelu tapahtuisi niin sanotusti virka-aikaan. Myös moni valmentaja valmentaisi mieluummin muina aikoina kuin myöhään illalla. Harjoitusten ajoitus on tärkeä teema myös seuratoimijoiden – sekä päätoimisten että vapaaehtoisten – hyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta. Vaikka nämä ehdotukset eivät kaikille tai kaikkialla ole mahdollisia, ratkaisuja pitäisi miettiä entistä enemmän nykyiset rakenteet haastaen. Uudet, innovatiiviset ratkaisut saattaisivat myös edesauttaa kenttien, jalkapallohallien, liikuntasalien ja muiden liikuntapaikkojen tehokkaampaa käyttöä aamulla ja iltapäivällä koulun jälkeen.

Myös nuoruvaiheessa, samoin kuin lapsuusvaiheessa, seurojen valmennuslinjoja tulisi kehittää, omatoimisen harjoittelun osaltakin. Seuroille, perheille ja pelaajille tulisi tarjota tukea ja tietoa omatoimista harjoittelua lisäävien olosuhteiden luomiseen ja välineiden hankkimiseen. Koska seurat eivät aina pysty tarjoamaan yksilöllisiä ohjelmia, useat pelaajat hyödyntävät nykyään yksilövalmennusta, esim. fysiikkavalmennukseen, potkutekniikan kehittämiseen tai palauteen saamiseen peleistä. Pelaajien kokonaiskuormituksen seuraaminen ja ymmärtäminen seuroissa on elintärkeää pelaajien terveyden sekä kehityksen optimoinnin näkökulmasta.

Lisäksi tavoitteiden asettamista pelaajille voisi pohtia pelaajien motivoimiseksi pyrkimään mukaan Huuhkaja- ja Helmaripolulle sekä aluetoimintaan. Tavoitteet olisi mahdollista saavuttaa kohtuullisella omatoimisella harjoittelulla, mikä kuvastaisi pelaajan sisäistä motivaatiota sekä lisäisi omatoimisen harjoittelun toimintakulttuuria.

4) Kansainvälisen vaatimustason huomioiminen pelaajakehityksessä urheilutoiminnon tiedolla johtamisen prosessien avulla. Näyttöpikat kansainvälisille kentille kulkevat lähes aina maajoukkueiden kansainvälisten pelien kautta. Miten valmistamme pelaajat onnistumaan vielä paremmin nuorisomaajoukkueiden tapahtumissa ja Huuhkaja- ja Helmariliigan kansainvälisissä tapahtumissa? Pelaammeko riittävästi kovia kansainvälisiä otteluita, jotka parhaiten valmistavat pelaajia kansainvälisen pelaamisen vaatimukseen nyt ja tulevaisuudessa (vrt. Palloliiton raportti *Miesten kansainvälisen jalkapallon analyysi 2024*)? Potentiaalisille pelaajille on tarjottava laadukasta valmennusta oikeassa iässä sekä varmistettava runsas peliaika sopivassa sarjassa. Pelaajien yksilölliset ja eri pituiset urheilupolut ulkomaille ja maajoukkueeseen, kuten myös naisten ja miesten polkujen mahdolliset erot ovat otettava huomioon.

Konkreettisten toimenpiteiden osalta on edelleen suositeltavaa seurata vuosittain 12–14-vuotiaiden Huuhkaja- ja Helmaripolun kansainvälisen turnauksen ulkomaisjoukkueiden keskinäisten pelien tasoa suhteessa muihin otteluihin (ulkomaalainen joukkue vastaan suomalainen joukkue ja suomalaisten joukkueiden pelit keskenään) maajoukkueiden pelisuoritusten avainmittareita hyödyntäen. Löydöksistä tulisi viestiä laajasti ja kehittää harjoittelua sekä pelaamista kohden kansainvälisten otteluiden vaatimustasoa.

Lisäksi ehdotetaan pelaajien peliminuuttien ja pelaaman sarjatasen seuranta seuroille Huuhkaja- ja Helmaripolun toiminnanohjauksen kautta yhtenä urheilutoiminnan mittarina. Voisiko tämä olla kriteerinä urheilutoimintaan liittyvässä taloudellisessa tuessa? Lisäksi Palloliiton pelaajatarkkailuprosessin kautta pitää luoda toimintatapa, jossa tietyn tason (esim. keskiarvon 4, asteikolla 1–5) arvioinnissa saavuttaneiden pelaajien perheen ja seuran kanssa käydään aluevalmentajan toimesta keskustelu optimaalisesta sarjatasosta sekä riittävästä peliminuuteista. Toisaalta on varmistettava, että myös myöhään kehittyville pelaajille tarjotaan sopiva ympäristö. On tärkeää, että saamme pidettyä kiinni kaikista potentiaalisista pelaajista.

5) Futsalın pelaamisen merkityksen korostaminen pelaajakehityksen ja pelaajamäärien kasvattamisen näkökulmasta. Futsal näyttyy yhtenä tärkeänä elementtinä monien A-maajoukkuepelaajien urheilupolussa (ks. kuva 3). Futsalın pelaamisen kautta – varsinkin lapsuusvaiheessa – saataisiin hyvää harjoittelua ja intensiivistä pienessä tilassa pelaamista erityisesti talvikaudella. Tämä voisi auttaa seurojen maksujen ja harjoitusolosuhteiden puutteiden kanssa. Seurat ovatkin tuoneet futsalın kehittämiseen kohdistuvan kiinnostuksensa esille Palloliiton vuoden 2023 tietotarveselvityksessä grassroots-toiminnasta. Koska lajilla on kasvupotentiaalia, kannattaa jatkossa panostaa kilpailutoiminnan kehittämiseen ja futsaltietouden lisäämiseen aktiivisemmalla viestinnällä ja markkinoinnilla (ks. Szerovay et al., 2023), mikä todennäköisesti houkuttelisi uusia seuroja ja pelaajia mukaan sekä tukisi pelaajien kehittymistä.

6) Pelaajien kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja elämän tasapainon tukeminen. Koska haastatellut Helmareiden ja Huuhkajien pelaajat korostivat vaativan ja välittävän valmentajan tärkeyttä polullaan, tätä yhdistelmää tukevat taidot tulisi ottaa entistäkin vahvemmin huomioon valmentajien osaamisen kehittämisessä. Tämä koskee niin lisenssikoulutusten suunnittelua ja toteutuksia pedagogisten sisältöjen osalta kuin valmentajien jatkuvan oppimisen tukemista. Tähän kokonaisuuteen tulisi tuoda vahvasti mukaan myös valmentajan osaaminen perheen kohtaamiseen ja liikuntamäärien lisäämiseen lapsuusvaiheessa sekä omatoimisen harjoittelun kannustamiseen nuoruusvaiheessa. Valmennuksen johtajien ja erikoistumisvaiheen valmentajien osaamista ison ohjatun harjoitusmäärän organisoinnissa ja runsaiden peliminuuttien varmistamisessa pitää vahvistaa.

Tietyissä nivelvaiheessa pelaajat tarvitsevat erityisen paljon tukea. Tietopaketti nuoruusvaiheen pelaajille ammattilaisuuteen sekä ulkomaille lähtemiseen liittyvistä seikoista ja mahdollisista haasteista, kuten kulttuurieroista, agenteista ja sopimusasioista olisi hyödyllinen. Materiaalien sisällöissä tukiverkoston roolia ja tekemistä myös jalkapallon ulkopuolella on tarpeen korostaa. Lisäksi tuki ulkomaille lähteville ja siellä jo oleville pelaajille voisi konkretisoida tutor- ja/tai mentoriohjelman muodossa. Kokeneempien pelaajien koulutusta ja apua mentorointiin kannattaa harkita. Toimenpiteissä on huomioitava naisten ja miesten urheilupolkujen ja jalkapallomarkkinoiden erot, jotka näkyvät esimerkiksi pelaajatarkkailun intensiteetissä, ulkomaille siirtymisen ajoituksissa, ja kaksoisurien yleisyydessä.

+1) Tämän tietotarveselvityksen prosessin ja kerätyn aineiston hyödyntäminen muihin selvityksiin. Tutkimusasetelma, aineisto ja muuttujat ovat muodostettu eri tietokannoista huolellisesti, analyysi on tehty hyödyntäen määrällisen sekä laadullisen tutkimuksen asiantuntijoiden osaamista, ja tietosuoja on huomioitu asianmukaisesti Jyväskylän yliopiston ohjeiden mukaisesti. Selvitykseen kirjoitettu R-ohjelmiston koodi

tallennettiin Palloliiton tilille Githubiin jatkuvuuden sekä tutkimuksen toistettavuuden takaamiseksi. Palloliiton tietokannoista kerätyn datan (esim. Pelipaikka ja TASO) laatu on kehittynyt viime vuosien aikana, ja aineistojen eheys on jatkossa elintärkeää. Tässä selvityksissä useita pelaajia ei voitu ottaa mukaan tilastolliseen analyysiin, koska ennen vuotta 2012 useiden muuttujien data oli hyvin puutteellista. Huuhkaja- ja Helmaripolun aineiston entistä parempi eheys on tärkeää huomioida myös jatkossa.

Koottu määrällinen urheilupolkuaineisto edesauttaa syventymistä tulevaisuudessa teema-alueisiin, kuten maajoukkuepelaajien aloitusseuran ja -paikkakunnan toimintaympäristöön sekä seurataustaan ja -siirtoihin lapsuudesta aikuisuuteen. Lisäksi otteluiden kokonaismäärä eri vaiheissa ja peliminuutit ovat kiinnostuksen kohteena. Eheämmän datan ansiosta niihin voitaisiin laskea mukaan leirit, lisäharjoittelut ja harjoituspelit. Tyttöjen harjoittelu ja pelaaminen poikien joukkueessa sekä futsaltaustan merkitys ovat aiheita, joista tarvitaan myös lisää ymmärrystä.

NÄIN TUTKITIIN

Tämän selvityksen toteutti Suomen Palloliiton työryhmä, johon kuuluivat **Mihaly Szerovay** (työelämäprofessori), **Alexander Hölttä** (data-analyytikko), **Markus Paananen** (palvelupäällikkö, tutkimus- ja kehitystoiminta), **Henri Louste** (suunnittelija), **Samu Koski** (aluevalmentaja), **Juho Rantala** (pelaajatarkkailupäällikkö) ja jonka on nimittänyt Tiedolla johtamisen palvelutiimi (TJP). Raportissa noudatettiin organisaation *Tietotarve- ja -tuotantomallia*, jonka tavoitteena on luoda systemaattinen ja säännöllinen prosessi jalkapalloyhteisön tietotarpeiden tunnistamiseksi ja niihin vastaamiseksi. Koko työryhmä kokoontui noin pari viikon välein yhteensä 17 kertaa ja raportoi TJP:lle prosessin aikana kuusi kertaa. Lisäksi aineistoja työstettiin myös pienemmissä ryhmissä. Työryhmä kiittää vuolaasti **Jenni Nikua** (yliopistonopettaja, Jyväskylän yliopisto) konsultoinnista määrällisen aineiston muuttujien valmisteluun ja R-koodin kirjottamisesta tilastolliseen analyysiin. Iso kiitos kuuluu myös **Niko Tykkyläiselle** (viestintäkoordinaattori) raportin kuvien ja kieliasun työstämisestä. Huuhkaja- ja Helmaripolun aineiston ovat ansiokkaasti koonneet työryhmän käyttöön Eerikkilän Urheiluopiston **Tuija Hyyrynen** (asiantuntija) ja **Antti Kekkonen** (palvelupäällikkö). Tulkintoihin ovat tuoneet lisäarvoa **Elisa Hakamäen** (fyysisen valmennuksen asiantuntija, Eerikkilä) ja **Eero Savolaisen** (väitöskirjatutkija, Jyväskylän yliopisto) kommentit.

Määrällinen aineisto: Millä muuttujilla voidaan kuvata pelaajien urheilupolkuja?

Tietotarveselvitystä varten kerättiin kolme aineistoa naisten ja miesten jalkapallon A-maajoukkuepelaajien urheilupoluista, jotta tietotarpeen kysymyksiin voitiin vastata. Ensiksi Palloliiton *kilpailujärjestelmä TASO:a* ja *rekisteröintijärjestelmä Pelipaikkaa* hyödyntäen muodostettiin **määrällinen urheilupolkuaineisto** pelaajista, jotka ovat syntyneet vuonna 1990 tai sen jälkeen, ja ovat pelanneet vähintään yhden ottelun A-maajoukkueessa. Miespelaajista näin kerätty data on rajattu 80 pelaajaan ja naispelaajia aineisto sisältää 57

kappaletta. Aineiston rajaaminen oli tarpeellista Palloliiton tietokannasta löytyvien tietojen takautuman rajallisuuden vuoksi, sillä TASO:n historia ulottuu luotettavasti vain vuoteen 2012 ja Pelipaikan vuoteen 2001. Aineisto kerättiin huhti-toukokuussa 2024.

Kattava aineisto koostuu jokaisen pelaajan kohdalla 22 (miehet) ja 23 (naiset) muuttujasta, joita ovat muiden muassa *aloitusikä, aloituspaikkakunnan tyyppi, ottelumäärät eri ikävaiheissa, ylin sarjataso 16-vuotiaana, A-maajoukkuedebyytin ikä* jne. Naispelaajien aineistossa oli *tyttö poikien joukkueessa* -muuttujan vuoksi yksi muuttuja miespelaajien aineistoa enemmän. Osa alkuperäisistä muuttujista jätettiin aineiston ulkopuolelle tai jätettiin huomioimatta tilastollisessa analyysissä, koska muuttujaa koskeva data ei ollut luotettavaa tai se puuttui liian monen pelaajan kohdalla. Lisäksi peliminuutteja käsittelevien muuttujien tulkinnoissa on otettava huomioon puutteet datan laadussa. Muuttujien kuvaus löytyy selvityksen lopun [liitteistä](#).

Määrälliselle aineistolle tuotettiin ensimmäisessä vaiheessa *faktorianalyysi* ja toisessa *latentti profiilianalyysi*, erikseen miehille ja naisille. Faktorianalyysin avulla voitiin ottaa kategoriset muuttujat (esimerkiksi *pelipaikka* ja *aloituspaikkakunnan tyyppi*) mukaan myöhemmässä vaiheessa, profiilianalyysissä, osaksi jatkuvista muuttujista (esim. *aloitusikä seurassa* ja *seurojen määrä 10–23-vuotiaana*) muodostuvaa aineistoa. Latentti profiilianalyysi on tilastollinen menetelmä, joka tunnistaa piileviä alaryhmiä tai profiileja monimuuttujaisessa aineistossa. Tämä analyysi auttoi löytämään ryhmiä, joilla on samanlaisia piirteitä tai käyttäytymismalleja, vaikka nämä ryhmät eivät ole suoraan havaittavissa (Spurk ym., 2020).

Niin mies- kuin naispelaajien aineistosta tunnistettiin kolme urheilupolokuryhmää. Ryhmien sisällä polut olivat monen muuttujan osalta riittävän samanlaisia keskenään erottuakseen yhdeksi ryhmäksi, vaikka polut yksilöiden kohdalla ovat monenlaisia. Tilastolliseen analyysiin oli mahdollista sisällyttää vain pelaajat (miehet 47 pelaajaa ja naiset 37 pelaajaa), joiden osalta aineisto oli tarpeeksi ehjä analyysin suorittamiseen. Näin koko määrällisestä aineistosta (miehet 80 pelaajaa ja naiset 57 pelaajaa) osa jäi tilastollisen analyysin ulkopuolelle.

Haastatteluaineisto: Miten pelaajat ovat kokeneet urheilupolkinsa?

Toiseksi, **aineistoa kerättiin haastattelemalla** kuutta naisten ja kuutta miesten iältään 22–29-vuotiasta A-maajoukkuepelaajaa heidän urheilupoluistaan. Haastattelut tarjosivat selvitykseen laadullisen näkökulman. Tavoitteena oli haastatella huippupelaajia, joiden kokemukset alle 20-vuotiaana ovat mahdollisimman moninaisia ja riittävän tuoreita, jotta ne ovat suhteellisen hyvin haastateltavien muistissa ja nykypäivässä mahdollisimman relevantteja. Aluksi hahmoteltiin kymmenen pelaajan laajempi ryhmä, josta lopulta valittiin haastateltavat. Kertomuksellisten haastattelujen teemat olivat *pelaajien kehittymisen ympäristö sisältäen harjoitus-, koulu-, ja perheympäristöt, liikkuminen ja harjoitusmäärät lapsuudessa ja nuoruudessa, uran käännekohdat, merkitykselliset henkilöt, osallistuminen futsaliin ja ulkomaille lähteminen*. Teemat suunniteltiin työryhmän asiantuntijoiden ehdotusten mukaan sekä akateemisen kirjallisuuden pohjalta (ks. esim. Andersson & Barker-Rucht, 2018).

Ennen varsinaisia haastatteluja tehtiin pilottihaastatteluja. Lisäksi haastatteluaiheiden ja -prosessin suunnittelussa konsultoitii organisaation urheilutoiminnon johtoryhmää, tiedotettiin A-maajoukkueiden päävalmentajia ja saatiin apua maajoukkueenagereilta yhteydenotossa pelaajiin. Ajankohdat valittiin ottaen huomioon seura- ja maajoukkueen kalenterit, jotta haastattelut sopivat mahdollisimman hyvin pelaajien aikatauluihin. Pelaajille lähetettiin tiedote ja tietosuojailmoitus ennen haastattelua. Haastattelut toteutettiin organisaation Microsoft Teams -työkalun kautta huhti-toukokuussa 2024. Keskustelut kestivät kerrallaan 35–52 minuuttia ja niistä kertyi yhteensä 351 A4-sivua litteroitua tekstiä.

Teoriaohjaavan sisällönanalyysin – jossa työryhmän ajattelua ohjasivat vuoroin teoria ja etukäteen tunnistetut teemat sekä aineisto – tulokset ryhmiteltiin neljän teeman alle, jotka muodostavat eräänlaisen ajallisen jatkumon lapsuudesta aikuisuuteen: (1) kannustava perhe ja isot liikuntamäärät lapsuudessa ja nuoruudessa; (2) omatoiminen harjoittelu nuoruudessa; (3) ohjattujen harjoittelumäärien nousu nuoruus- ja erikoistumisvaiheessa; ja (4) ammattilaiseksi siirtymisen kokemuksia ja vastoinkäymisten voittaminen. Lisäksi välittävä ja vaativa valmentaja on esiintynyt läpileikkaavana piirteenä. Teemojen otsikoiksi valittiin sopivat lainaukset haastatteluista. Viittauksia käytettiin runsaasti myös tekstissä, jotta pelaajien ääni tulisi kuuluviin. Muutamassa tapauksessa suoria lainauksia muokattiin hieman, jotta pelaajia ei tunnistettaisi. Päälöydökset havainnollistettiin kuvalla 3.

Monimenetelmällisen asetelman perustelu urheilupolkujen tutkimiseen

Monimenetelmällinen lähestymistapamme oli tarpeellinen, koska *urheilupolun* ilmiön luonnetta on tarpeen lähestyä samanaikaisesti määrällisellä ja laadullisella kulmalla. Kiinnostuksemme kohteena olivat esimerkiksi sekä *pelaajan ikä lajin aloittaessa seurassa* (määrällinen) että *pelaajien kokemukset harjoitusympäristöstään* (laadullinen). Prosessimme on ollut käytännönomainen organisaation tietotarpeiden vuoksi, mutta olemme myös huolellisesti tutustuneet alan kirjallisuuteen. Kirjallisuus on tukenut valintojamme määrällisten muuttujien ja laadullisten haastattelujen teemojen suhteen. Selvityksessä hyödynnettiin useampia metodeja, jotka mahdollistivat vastaamisen tietotarpeista kumpuaviin tutkimuskysymyksiin parhaalla mahdollisella tavalla (ks. Seppänen-Järvelä ym., 2019). Useampien metodien käytön mahdollisti työryhmän moninaisuus (ks. kokoonpano ja tittelit ylempänä tästä osiosta) sekä korvaamaton tuki Jyväskylän yliopistolta määrällisen aineiston osalta. Toisaalta monimenetelmällinen lähestymistapa on vaatinut paljon aikaresursseja työryhmältä.

Aineistonkeruuta ja -analyysiä suunniteltiin ja työstettiin rinnakkain tietoisin askelin niin, että määrällinen urheilupolku- ja haastatteluaineisto täydentävät tosiaan tarjotakseen kattavan kuvan pelaajien urheilupoluista. Työryhmä jakautui kahteen pienempään ryhmään, jotka ottivat vastuuta kustakin aineistosta ja analyysistä. Kahden aineiston ja niiden analyysin avulla pyrittiin löytämään vastaukset tutkimuskysymyksiin. Analyysin jälkeen pohdintavaiheessa ja toimenpidesuosituksia annettaessa tulokset tuotiin yhteen (Moran-Ellis ym., 2006). Kolmannen eli Huuhkaja- ja Helmaripolun aineiston rooli oli täydentävä.

LÄHTEET

Aarresola, O. (2016). *Nuorten urheilupolut: Tutkimus kilpaurheiluun sosiaalistumisen normeista, pääomista ja toimijuudesta*. University of Jyväskylä. Studies in Sport, Physical Education and Health, No. 246. Väitöskirja. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6791-8>.

Andersson, R., & Barker-Ruchti, N. (2018). Career paths of Swedish top-level women soccer players. *Soccer & Society*, 20(6), 857–871. <https://doi.org/10.1080/14660970.2018.1431775>.

Eteläpää, J. & Madetoja, J. (2023). *Futsalpelaajan urapolku – jalkapallo- ja muun lajitaustan sekä maantieteellisen sijainnin yhteys futsalmenestykseen*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202308294789>.

Holopainen, S., & Meriläinen, T. (2019). *Suomen jalkapallon A-maajoukkueen kultaisen sukupolven pelaajien pelaajapolut*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201910024296>.

Koski, S. (2024). *Urheilupolku jalkapallossa 1998–2001-syntyneillä poikapelaajilla kohti miesten maajoukkuetta*. YAMK-opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2024052716086>.

Lehto, H. (2017). *Poikien maajoukkuepelaajien pelaajapolku*. Sisäinen selvitys. Suomen Palloliitto.

Lehto, H., Kylmäoja, J. & Poropudas, J. (2024). *Miesten kansainvälisen jalkapallon analyysi*. Suomen Palloliitto. <https://www-assets.palloliitto.fi/62562/1729179474-miesten-kv-analyysi-2024.pdf>.

Makkonen, E. (2023). *Urheilijan urapolkuopas tyttö- ja naisjalkapalloilijoille*. AMK-opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023060622137>.

Meri, E., Forsman-Lampinen, H., & Lampinen, K. (2021). *Parempia pelaajia*. Readme.fi.

Moran-Ellis, J., Alexander, V., Cronin, A., Dickinson, M., Fielding, J., Sleney, J., & Thomas, H. (2006). Triangulation and integration: Processes, claims and implications. *Qualitative Research* 6(1), 45–59.

Portugal Football Observatory. (2022). *O talento nas seleções jovens nacionais*. Video. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=Ee_F87MfpJE.

Puustinen, H., & Viksten, S. (2016). *Suomalaisten jalkapalloilijoiden urapolut ja motivaatiotekijät*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201606062892>.

Schroepf, B., & Lames, M. (2018). Career patterns in German football youth national teams – A longitudinal study. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(3), 405–414. <https://doi.org/10.1177/1747954117729368>.

Seppänen-Järvelä, R., Åkerblad, L., & Haapakoski, K. (2019). Monimenetelmällisen tutkimuksen integroivat strategiat. *Yhteiskuntapolitiikka*, 84(3), 332–339. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019061220179>.

Spurk, D., Hirschi, A., Wang, M., Valero, D., & Kauffeld, S. (2020). Latent profile analysis: A review and “how to” guide of its application within vocational behavior research. *Journal of Vocational Behavior*, 120(103445). <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2020.103445>.

Szerovay, M., Sopanen, T., Louste, H., Kurkaa, P., Haanpää, J., Rinnetmäki, V-M., & Keski-Loppi, L. (2023). *Grassroots-toiminta suomalaisessa jalkapallossa ja futsalissa*. JYU Reports. Jyväskylän yliopisto ja Suomen Palloliitto. <https://doi.org/10.17011/jyureports/2024/33>.

Van Nieuwstadt, M. H. H., Das, M., & Elferink-Gemser, M. T. (2020). Mechanisms explaining the birthplace effect for male elite football players. *Journal of Sports Sciences*, 39(5), 576–582. <https://doi.org/10.1080/02640414.2020.1835237>.

LIITTEET

Liite 1. Määrällisen urheilupolkuaineiston muuttajat

Muuttuja	Muuttujan kuvaus	Hajonta
Aloituspaikkakunta	Pelaajan aloitusseuran maantieteellisen sijainnin perusteella määritetty paikkakunta. Seurojen paikkakuntien lähteenä on käytetty Palloliiton kilpailujärjestelmä TASOa. Muuttuja ei ollut mukana tilastollisessa urheilupolkuanalyysissä.	
Aloituspaikkakunnan tyyppi	Aloitusseuran sijainnin perusteella määritetyn aloituspaikkakunnan tyyppi asukasluvun perusteella viidestä eri vaihtoehdosta. Maaseutu (0–4999); Maaseututaajama (5000–9999); Pieni kaupunki (10000–49999); Keskisuuri kaupunki (50000–99999); Suuri kaupunki (yli 100000 asukasta). Paikkakunnan valinnassa on käytetty Palloliiton tulospalvelun paikkakuntajakoa. Paikkakunnan asukasluku on otettu vuodelta 2004, joka on kaikkien aineistoon kuuluvien pelaajien aloittamisvuosien keskiarvo (keskiarvoinen datan aloitusikä).	Miehet: Maaseutu 1, Maaseututaajama 3, Pieni kaupunki 20, Keskisuuri kaupunki 9, Suuri kaupunki 47 Naiset: Maaseutu 1, Maaseututaajama 1, Pieni kaupunki 16, Keskisuuri kaupunki 7, Suuri kaupunki 32
Aloitusseura	Ensimmäinen seura, johon pelaaja on rekisteröity Palloliiton henkilörekisteri Pelipaikassa. Muuttuja ei ollut mukana tilastollisessa urheilupolkuanalyysissä.	
Aloitusseuran alue	Aloitusseuran edustama alue Palloliiton aluejaon (Eteläinen, Läntinen, Itäinen, Pohjoinen) mukaisesti. Lähteenä on käytetty Palloliiton kilpailujärjestelmä TASOa.	Miehet: Eteläinen 49, Läntinen 20, Itäinen 9, Pohjoinen 2 Naiset: Eteläinen 25, Läntinen 21, Itäinen 5, Pohjoinen 5, Ahvenanmaa 1
Datan aloitusikä	Pelaajan ikä vuoden tarkkuudella ensimmäisellä rekisteröintihetkellä Palloliiton henkilörekisteri Pelipaikkaan. Syntymäkuukautta ei ole huomioitu pelaajien iän osalta. Kuvissa ”Ikä lajin aloittaessa (seurassa)”	Histogrammit liitteenä
Debyytti-ikä A-maajoukkueessa	Pelaajan ikä vuoden tarkkuudella sinä hetkenä, kun pelaaja pelasi ensimmäisen A-maaottelunsa.	Histogrammit liitteenä
Erikoistumisvaiheen ottelumäärä ennen A-maajoukkuedebyyttiä	Pelaajan Suomessa pelaamien otteluiden lukumäärä erikoistumisvaiheessa eli 16–20-vuotiaana.	Miehet: min. = 1, k.a. = 140, max = 374 Naiset: min. = 1, k.a. = 136, max = 526
Futsaltausta	Futsaltaustan omaava pelaaja on rekisteröity Pelipaikkaan futsalissa vähintään yhdellä kaudella. Binäärimuuttuja, kyllä/ei. Muuttuja ei ollut mukana tilastollisessa urheilupolkuanalyysissä.	Miehet: Kyllä 39, Ei 41 Naiset: Kyllä 39, Ei 18

Ikäkausimaajoukkueiden määrä	Eri ikäkausimaajoukkueiden lukumäärä, joissa pelaaja on edustanut Suomea. Aineiston pelaajien edustamisia ikäkausimaajoukkueita olivat pojissa U15, U16, U17, U18, U19, U20, U21 ja tytöissä U16, U17, U18, U19 ja U23. Muuttuja ei ollut mukana tilastollisessa urheilupolkuanalyyysissä.	Miehet: min = 0, k.a. = 2,1, max = 5 Naiset: min = 0, k.a. = 3, max = 4
Nuoruvaiheen ottelumäärä	Pelaajan Suomessa pelaamien otteluiden lukumäärä nuoruvaiheessa eli 11–15-vuotiaana. Muuttuja ei ollut mukana tilastollisessa urheilupolkuanalyyysissä.	
Ottelut ikäkausimaajoukkueessa ennen A-maajoukkuedebyyttiä	Pelaajan eri ikäkausimaajoukkueissa pelattujen otteluiden kokonaismäärä ennen ensimmäistä A-maaoottelua.	Miehet: min = 0, k.a. = 16,6, max = 39 Naiset: min = 0, k.a. = 16, max = 34
Peliminuutit 16-vuotiaana	Pelaajan Suomessa pelaamat peliminuutit siltä vuodelta, jolloin hän on täyttänyt 16 vuotta.	Miehet: min = 70, k.a. = 1212, max = 3650 Naiset: min = 13, k.a. = 1571, max = 6968
Pelipaikka	Pelaajan yleisin pelipaikka neljästä eri vaihtoehdosta: maalivahti, puolustaja, keskikenttä ja hyökkääjä. Pelipaikan määrittelyn perusteena on käytetty miespelaajien osalta transfermarkt.com-sivustoa ja naispelaajilla soccerdonna.de-sivustoa.	Miehet: Maalivahti 8, Puolustaja 32, Keskikenttä 19, Hyökkääjä 21 Naiset: Maalivahti 6, Puolustaja 8, Keskikenttä 22, Hyökkääjä 11
Pääsarjataso debyytti-ikä	Pelaajan ikä vuoden tarkkuudella sinä hetkenä, jos ja kun hän pelasi ensimmäisen ottelunsa kotimaisessa pääsarjassa alle 20-vuotiaana.	Miehet: min = 16, k.a. = 18,13, max = 20 Naiset: min = 15, k.a. = 17,36, max = 20
Pöytäkirjamerkinnot A-maajoukkueessa	Lukumäärä A-maaootteluista, joissa pelaaja on ollut merkittynä ottelupöytäkirjaan pelaajan roolissa. Ottelupöytäkirjaan merkitty pelaaja ei välttämättä pääse pelaamaan ottelussa.	Miehet: min = 1, k.a. = 32,52, max = 135 Naiset: min = 1, k.a. = 40,96, max = 124
Seurojen määrä 10–23-vuotiaana	Eri seuraorganisaatioiden lukumäärä, joihin pelaaja on rekisteröity 10 ja 23 ikävuoden välillä. Lainaseurat on laskettu lukuun mukaan. Lähteenä on käytetty Pelipaikka-järjestelmää sekä transfermarkt.com ja soccerdonna.de -sivustoja.	
Siirtymisikä ulkomaille	Pelaajan ikä vuoden tarkkuudella hänen siirtyessä ensimmäistä kertaa Suomen ulkopuoliseen seuraan. Siirtoajankohdan ensisijaisena lähteenä on käytetty Pelipaikka-järjestelmää. Tarvittaessa on hyödynnetty transfermarkt.com ja soccerdonna.de -sivustoja.	Miehet: alle 20v 32, 20-24v 23, yli 24v 17, ei siirtynyt 8 Naiset: alle 20v 15, 20-24v 23, yli 24v 8, ei siirtynyt 11
Tyttö poikien joukkueessa	Muuttuja kertoo, onko naispelaaja pelannut juniorivuosinaan otteluita poikien joukkueessa.	Kyllä = 8, Ei = 29
Ulkomaansiirron maa	Pelaajan seurahistoriasta tarkasteltuna ensimmäinen Suomen ulkopuolinen maa, jossa pelaaja on ollut virallisesti kirjoilla. Lähteenä on käytetty miespelaajien osalta transfermarkt.com-sivustoa ja naispelaajilla soccerdonna.de-sivustoa. Muuttuja ei ollut mukana tilastollisessa analyysissä.	

U20-liigaminuutit ennen A-maajoukkuedebyyttiä	Kotimaisessa pääsarjassa alle 20-vuotiaana pelattujen peliminuuttien määrä ennen kuin pelaaja on tehnyt A-maajoukkuedebyytin.	Miehet: min = 0, k.a. = 1591, max = 6082 Naiset: min = 0, k.a. = 4551, max = 11 740
U20-pääsarjapöytäkirjat ennen A-maajoukkuedebyyttiä	Kotimaisen pääsarjaottelujen ottelupöytäkirjassa pelaajana esiintymisten määrä alle 20-vuotiaana ennen A-maajoukkuedebyyttiä.	Miehet: min = 0, k.a. = 48,19, max = 194 Naiset: min = 0, k.a. = 79,37, max = 224
Vuodet ensiseurassa	Aloitusseurassa vietettyjen vuosien lukumäärä ennen ensimmäistä seurasiiirtoa.	Histogrammit liitteenä
Ylin sarjataso, jolla yli 10 ottelua 16-vuotiaana	Ylin sarjataso Suomessa, jolla pelaaja on pelannut yli 10 ottelua 16-vuotiaana. Sarjatasot on aseteltu järjestykseen asiantuntija-arvion mukaisesti. Miehet (asteikolla 1–8) 1: VL 2: M1 3: M2 4: BSM, P17SM 5: P20SM, 6: M3, 7: B-Pojat, P171, 8: B2D. Naiset (asteikolla 1–7) 1: KL 2: B-pojat 3: N1 4: BTSM, T18SM 5: N2 6: T181 7: N3. Sarjojen selitykset löydät taulukon alta*	Histogrammit liitteenä

* Sarjatasokoodien lyhenteiden selitykset: **VL** = Veikkausliiga; **M1** = Miesten Ykkönen; **M2** = Miesten Kakkonen; **BSM & P17SM** = Pojat 17v SM-sarja; **P20SM** = Pojat 20v SM-sarja; **M3** = Miesten Kolmonen; **B-pojat, P171** = Pojat 17v Ykkönen; **B2D** = Pojat 17v Kakkonen.

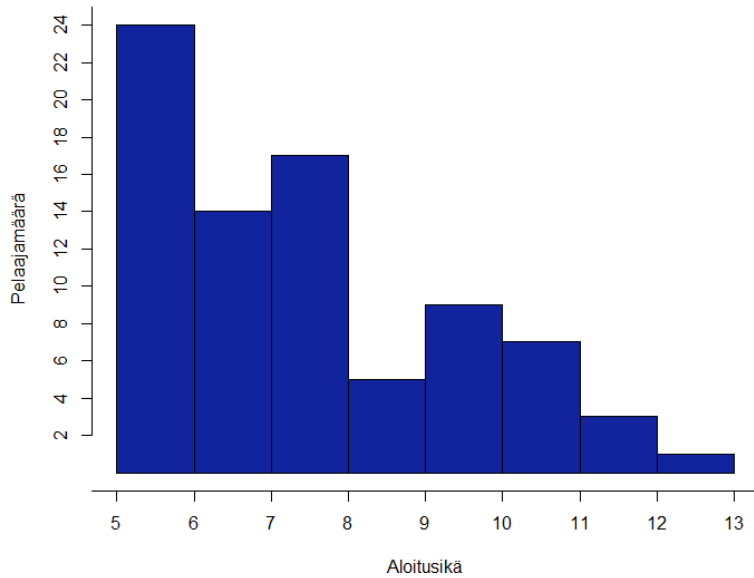
KL= Kansallinen liiga; **B-pojat** = Pojat 17v sarjoja; **N1** = Naisten Ykkönen; **BTSM, T18SM** = Tytöt 18v SM-sarja; **N2** = Naisten Kakkonen; **T181** = Tytöt 18v Ykkönen; **N3** = Naisten Kolmonen.

Huom! Miesten sarjauudistuksen myötä Veikkausliigan ja Miesten Ykkösen väliin on tullut uusi sarja "Ykkösliga" vuonna 2024. Aineiston miespelaajien kohdalla Miesten Ykkönen tarkoittaa toiseksi korkeimmalla sarjatasolla pelaamista, Miesten Kakkonen kolmanneksi korkeinta sarjatasoa jne.

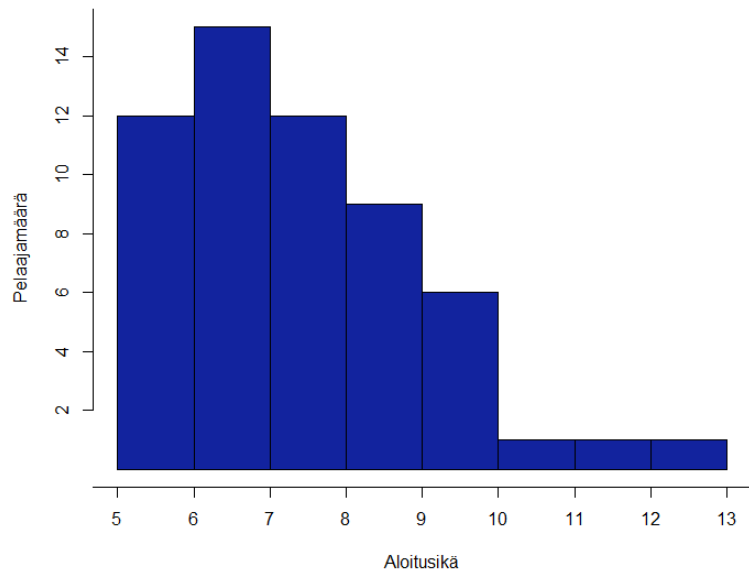

Liite 2. Urheilupolkuaineiston valittujen muuttujien jakaumat pylväskaaviolla

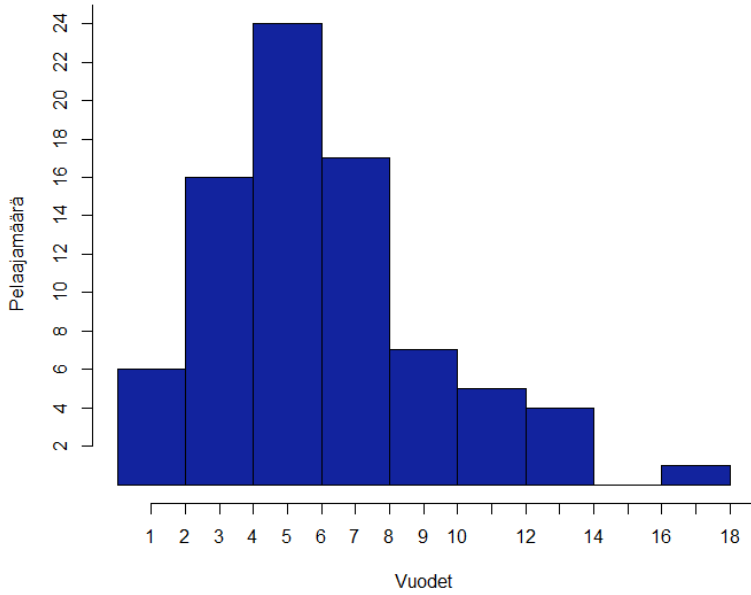

Kuva 4: *Datan aloitusikä – miehet (Ikä lajin aloittaessa seurassa)*

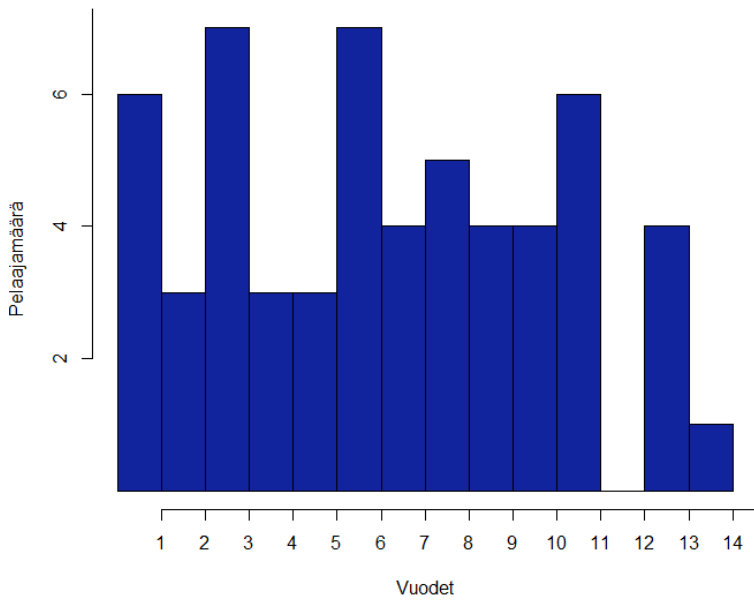

Kuva 5: *Datan aloitusikä – naiset (Ikä lajin aloittaessa seurassa)*

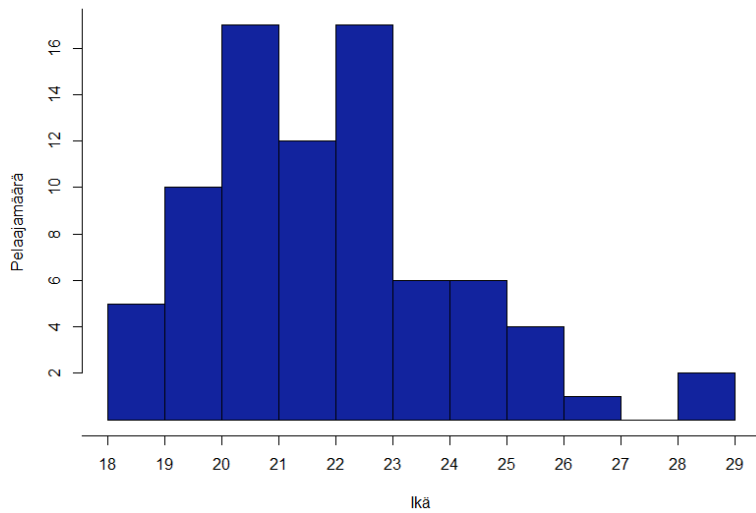

Kuva 6. Vuodet ensiseurassa – miehet

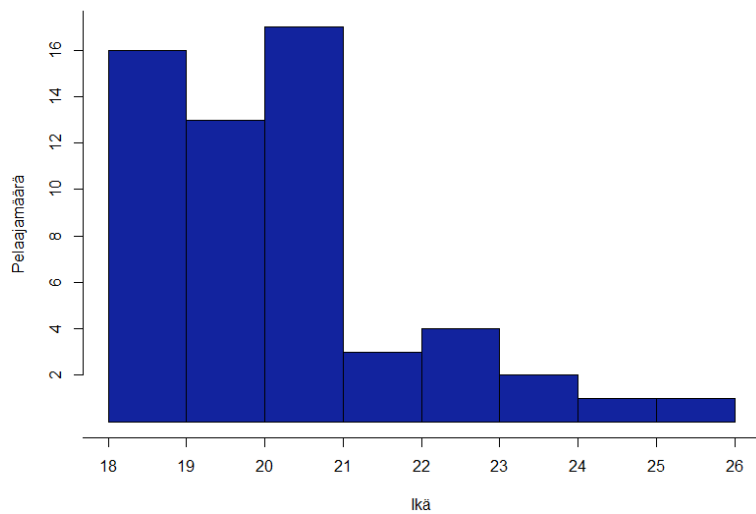

Kuva 7. Vuodet ensiseurassa - naiset

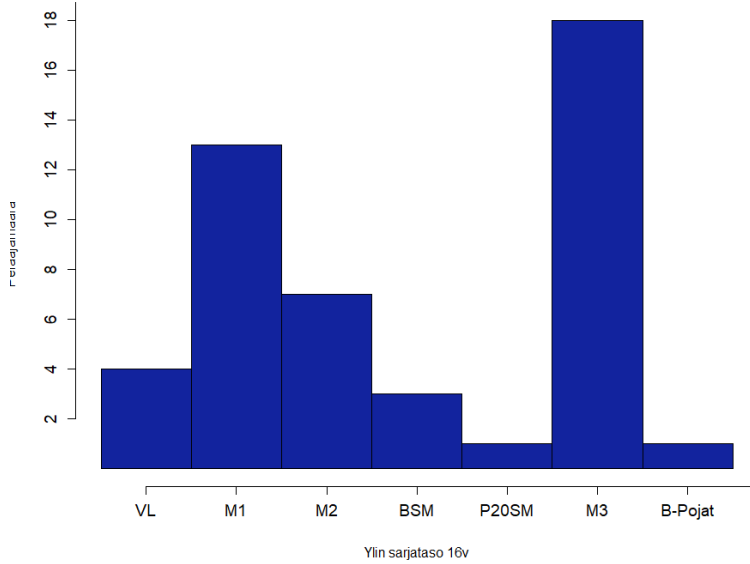

Kuva 8. Debyytti-ikä A-maajoukkueessa – miehet

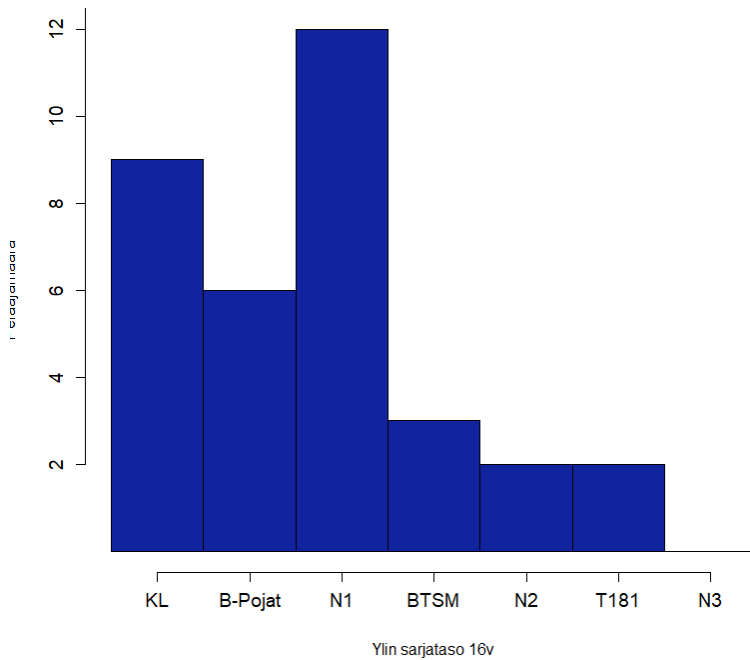

Kuva 9. Debyytti-ikä A-maajoukkueessa - naiset

Kuva 10. Ylin sarjataso 16-vuotiaana - miehet

Kuva 11. Ylin sarjataso 16-vuotiaana - naiset

